



OCAK-ŞUBAT MART 2005 SAYI 15 2005-1

# edirne

T. C. EDİRNE VALİLİĞİ YAYINIDIR PUBLISHED BY THE GOVERNORSHIP OF EDİRNE



## Edirne'nin En Uzun Kışı; 1912-1913

Balkan Savaşı ve Edirne Savunması

Valiler Ağı'nın Sınırötesi Proje Atağı

İkiztepe B Tümülsü Kurtarma Kazısı

El Sanatları: Mis Meyve sabunu



*sizce çok yakın...*

# ÖZEL TRAKYA HASTANESİ

Edirne'nin Tek Özel Hastanesi



**Kadın Doğum  
Çocuk Hastalıkları  
Dahiliye  
Genel Cerrahi  
KBB Hastalıkları  
Üroloji  
Cildiye  
Diş Ünitesi  
Diyet Ünitesi  
Acil Polikliniği**

Hastanemizde; devlet memurları, emekli sandığı mensupları ve bakmakla yükümlü oldukları yakınlarına, hiçbir ücret talep edilmeden, sevki sağlık hizmeti verilmektedir.



Bilgi ve Randevu: 0284-225 00 00 (4 Hat)  
www.ozeltrakyahastanesi.com.tr  
Talatpaşa Asfaltı No: 134 Edirne (Orduvani Yanı)

# edirne

OCAK-ŞUBAT MART 2005 SAYI 15



**Nusret Miroğlu**  
Edirne Valisi  
Governor of Edirne

**Bati'ya yürüyen  
Türkiye'nin kapısı; Edirne**  
The gate of Turkey marching  
towards the west: Edirne

**T**arihte Osmanlı devletine bir yüzyıl yakın 'payitaht' olan Edirne, bir Avrupa kentidir. Geçmişte Balkanlar'daki merkezi konumunu bugün de koruyan şehir, Anadolu'dan Avrupa'ya, Balkanlar'dan Anadolu'ya akan, bir ucu tarihöncesine uzanan bir uygarlık birikiminin en gözde örneklerindedir.

Tarihi değerleri, kültür varlıklarıyla bu uygarlık birikimini, bize emanet bırakılan bu mirası koruyarak, yaşatarak geleceğe aktarmak şimdi bizim görevimiz. Yaşattığımız kültürel değerlerimiz, Edirne'ye turizm alanında cazip bir konum kazandıracağına bilincindedir.

Bu yayının içerisinde ayrıntılarıyla aktardığımız; Avrupa Birliği ile bütünleşme çabalarımızda, Edirne'nin kültürel kimliğini koruma anlayışımızın özel bir yeri ve önemi vardır. Bu doğrultuda kentlin tarihi dokusunu koruyarak; bu doku içerisinde kültür varlığı niteliğindeki eserlerimizin onarımına destek vererek kentlin kimliğini gelişimini sürdürmesini sağlayacağız. Edirne ve Türkiye, bütünleşme fikrinin, uygarlık mirasının ve zenginliklerinin oluşturdğu 'kendü kimliğiyle' yapacağı katkılarla Avrupa'daki yerini alacaktır.

Sınırlı İştirakçileri Projesi'nde; komşularımızla barış ve dostluk içerisinde, ekonomik, kültürel, çevresel ve her alanda yürüttüğümüz çalışmalarla Edirne, Avrupa ile bütünleşme konusunda Türkiye'ye örnektir.

Gerçekleştirdiğimiz çalışmalar; ilin gündemindeki konuları, kültür ve turizm alanındaki gelişmeleri, Edirne dergisinin sayfalarından aktarmaya sürdüreceğiz.

**H**aving been the capital for a period of almost one hundred years, Edirne is a European city. It is one of the most exclusive examples for a stock of civilization flowing from Anatolia to Europe, from the Balkans to Anatolia and reaching far back to the pre-history in one aspect.

In our efforts for integration with Europe, our understanding of preserving the cultural identity of Edirne has a special place and importance. In this direction, we shall protect the historical texture of the city and provide support for the repair of our works that have the quality of cultural assets in order to ensure that the city develops in a personalized fashion. Edirne and Türkiye shall have their new place in Europe with the contributions they shall make to their own idea of integration with their 'sui generis identity' formed by the civilization heritage and richness.

Thanks to the work we conduct with our neighbors via the 'Trans-border Cooperation' projects in an environment of peace and friendship in any kind of areas such as economic, cultural and environmental, Edirne sets an example for Turkey in integration with Europe.

**EDİRNE** Dergisi  
İmtiyaz Sahibi:  
Nusret Miroğlu Edirne Valisi  
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:  
Abdülkadir Yazıcı Veli Yardımcısı  
Yayın Koordinatörü: Hülya Özyandınık  
Editör: Zeki Kar  
Fotoğrafçılar: Urcan Dakin  
Kapak Fotoğrafı: Aldo Dorfani  
Basıldığı Yer: Mart Matbaacılık (0212) 321 23 00  
Yapım: Konum Design  
Parayla satılmaz.  
Yayınlayan: Edirne Valiliği  
Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü  
Tel/Faks: 0284-213 24 07



www.edirne.gov.tr

## Cumhuriyet döneminin 37. Edirne Valisi Nusret Miroğlu

Nusret Miroğlu, Cumhuriyet döneminin 37. Edirne Valisi olarak, 16 Eylül 2004 Perşembe günü görevine başladı. Bakanlar Kurulu'nun 25 Ağustos 2004 tarih ve 2004/7790 sayılı kararlarıyla ataması yapılan Vali Miroğlu, Diyarbakır Valiliği görevini yürütüyordu.

1947'de Bayburt'ta doğan Vali Nusret Miroğlu, ilk ve orta öğrenimini Bayburt'ta yaptı. 1966 yılında Erzincan Lisesi'ni bitiren aynı yıl İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne girdi. Avukatlık stajının ardından, 1972'de kaymakamlık sınavını kazandı ve kaymakam adayı olarak İstanbul'a atandı. Daha sonra, İpsala, Arhavi ve Eminönü kaymakam vekilliklerinde bulundu.

1974 yılında Kurşunlu Kaymakamlığı'na atanan Miroğlu, 1977-1980 yılları arasında, sırasıyla, İstanbul, İpsarta ve Antalya Emniyet müdürlüklerinde, şube



müdürü ve müdür yardımcısı olarak görev yaptı.

1983'de Kastamonu Emniyet Müdürü olarak tayin edilen Miroğlu, 1984 yılında Emniyet Genel Müdür Yardımcılığı'na

getirildi. Bu görevde 4 yıl kaldıktan sonra 1988 yılında İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı oldu. 1990 yılında Yozgat Valisi olarak atandı. 2 yıl bu görevde kaldıktan sonra 1992'de Merkez Valiliği'ne getirildi. 1996-2000 yılları arasında Bolu Valiliği görevini yürüten Nusret Miroğlu, bir süre Merkez Valiliği'ne getirildikten sonra

2003'te Diyarbakır Valiliği, daha sonra da Eyaletler Valilik görevlerinde bulundu. Eylül 2004'de Edirne Valiliği görevine getirilen Nusret Miroğlu, evli ve beş çocuk babası.

## Meriç ve İpsala'da açılışlar

Edirne Valisi Nusret Miroğlu, Meriç ve İpsala'ya yaptığı inceleme gezisi sırasında yapımı tamamlanan eğitim, spor ve sağlık tesislerini de hizmete açtı. Miroğlu gezisinde, Subaşı, Köprü ve Meriç belediye başkanlıklarını ziyaret etti. Sultanköy'de yapımı tamamlanan ilköğretim okulunun dört teknoloji sınıfını hizmete açan Vali Miroğlu, buradan Sarcaalı Köyü'ne geçerek Sağlık Ocağı ile Atatürk büstünün açılışını yaptı. Miroğlu, daha sonra 30 yıl önce

kaymakamlık görevi yaptığı İpsala'yı ziyaret etti. İpsala stadının çim sahasının açılışını yapan Vali Nusret Miroğlu, İpsala Gümrük Kapısı'yla, devlet hastanesinde de incelemelerde bulundu.



## Vali Miroğlu TRT 2'ye konuk oldu

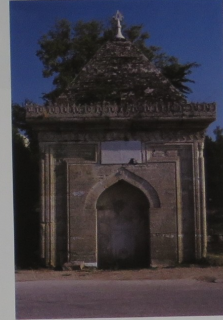
TRT 2'de hafta içi yayımlanan "Neler Oluyor" programına konuk olarak katılan Edirne Valisi Nusret Miroğlu, Edirne'de sürdürülen "Sınır Ötesi İşbirliği" çalışmalarını değerlendirdi. Şubat ayında yayımlanan, İbrahim Kiras'ın hazırlayıp sunduğu canlı yayında Vali Miroğlu, Edirne'nin AB sürecinde önceki il olduğunu söyledi. Programda: sınır ülkeleri olan Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan ile yürütülen projeler hakkında bilgi veren Vali Miroğlu, 11 sınır valiliğinden oluşan 'Valiler Ağı' hakkında da ayrıntılı açıklamalarda bulundu.

## Tarihi çeşmeler koruma altında

### Dayanışma içinde kültürel koruma

Tarihi çeşmeleri koruma kampanyasında, Fatma Sultan Çeşmesi, Edirne Ticaret Borsası Başkanı Mustafa Yardımcı, Musalla Çeşmesi, ETSO Başkanı Cemil Güler, Atlar Çeşmesi, Trakya Birlik Genel Müdürü Cemalettin Uslu, San Camii Çeşmesi, Birol İşlek, Hatip Sokak Çeşmesi, Olin Yağ Samanı, Hacıali Çeşmesi, Edirne Ticaret Borsası, Abdülaziz Çeşmesi;

Edirne Müfurluğu, Abdurrahman Bin Seyyid Ali Çeşmesi, II. Selim Çeşmesi; Özel İdare Müdürlüğü, Fanfan Hasan Çeşmesi, Yeniçeriler Çeşmesi; Trakya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Enver Duran, İki Lüleli Çeşme; Köylere Hizmet Götürme Birliği, Omer Elendi Çeşmesi; Balta İnşaat, Su Terazisi Çeşmesi; Edirne Milletvekilleri, Valide Sultan Çeşmesi; Tanınmışlar Otomotiv, Sinan Ağa Çeşmesi; Vakıflar Bölge Müdürlüğü, Hacer Hanım Çeşmesi, Nazır Çeşmesi; Edirne İnşaat, Yahyabey Çeşmesi; İsmail Arda, Tavanlı Çeşme, Hacı Mehmet Ege Çeşmesi; Keçecizade, Yıldırım Çeşmesi; Kemalöy, Sinan Ağa (Cavidan Hatun) Çeşmesi; Erdoğan Esem, Canaklı Çeşme, Sinekli Çeşme; Trakya Üniversitesi Rektörlüğü, Papazoğlu Çeşmesi; Okyar Yayalar, Sinan Ağa (Saracahane) Çeşmesi; Sami Aladağ, Dertli Mustafa Çeşmesi, Hasan Elendi Çeşmesi; II Genel Meclisi üyeleri, Soluk Ali Ağa Çeşmesi; Yorulmaz Kınayse tarafından restore edilecek. Kampanyada ayrıca Elçin Tanınmış, Muhtetin Oran ve Kemal Kayvalı da 100'er YTL nakit yardımda bulundu.



Edirneli isimadamları, Edirne Anıtlar ve Eski Eserleri Koruma ve Yaşatma Derneği'nin düzenlediği toplantıda, çeşmelerin onarımını üstlendi.

Edirne'de onarılması gereken ve restorasyon projeleri hazırlanan 28 tarihi çeşmeye, Edirne kuruluşlar ve sardamları sahip çıktı.

Tarihi eserlerin sahiplenilerek kültürel korumamın en anlamlı örneğinin sergilediği kampanyada, 28 çeşmenin restorasyonu, kişi ve kuruluşlarca paylaşıldı. Restorasyon kampanyasına katılanlar, Edirne Anıtlar ve Eski Eserleri Koruma ve Yaşatma Derneği'nin düzenlediği toplantıda belirlendi. Toplantıya Edirne Valisi Nusret Miroğlu, Trakya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Enver Duran, ETSO Başkanı Cemil Güler ve sardamları katıldı.

Edirne Valisi Nusret Miroğlu, projenin heyecan verici olduğunu belirtirken, "Edirne buram buram tarih kokan bir şehir. Ecdadımız bize çok güzel miras bıraktım, devlet imkanları ölçüsünde elinden geleni yapayor, ancak tarihi eserlerin onarımında eğer gücümüz varsa esirgenmemiz gerekir" dedi.



## Gala Gölü 'Milli Park' oldu

Tabiati Koruma Alanı statüsündeki Meriç deltasındaki Küçük Gala Gölü ve Pamuklu Gölü kapsayan 2369 hektar alan, Türkiye'nin 36. Milli Parkı oldu. Çevre ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün çalışmasıyla gerçekleşen milli park statüsü, 28 Şubat 2005'te Bakanlar Kurulu'nda kabul edildi. 'Gala ve Pamuklu göllerini kapsayan alan' Gala Gölü Milli Parkı oldu. Karar Resmî Gazete'nin 5 Mart 2005 günü sayısında yayımlanarak yürürlüğe girdi. Milli park statüsü, Gala Gölü'nün korunup turizme kazandırılmasının yanı sıra, çevredeki çiftçilerin ürünlerini düzenleyecek önlemlerin geliştirilmesini de öngörüyor.



## Kavak Adası 'barış ve dayanışmanın simgesi'

Hasköy, Evros ve Edirne valileri baslatılacak girişimle, dünyada esli bulunmayan bir ilke imza atırlar. Sınır komşuları, üç ülke topraklarının birleştiği Meriç Nehri'ndeki Kavak Adası'nı, barış ve dostluğun simgesi haline getirmek için harekete geçti.

Meriç Nehri'nin oluşturduğu Kavak Adası'nın 'Barış ve Dostluk Adası' olarak düzenlenmesi, geçen yılın kasım ayında Yunanistan'da bulunan, Edirne Valisi Nusret Miroğlu, Yunanistan'dan Evros Valisi Nikolaos Zabunidis ve Bulgaristan'dan Hasköy Valisi Georgi Zarcevc tarafından kabul edildi. Üç ülke vatandaşlarının, kimlikleriyle üç ayrı

kapidan girecek ziyaret edilebilecekleri adanın yarısı Türkiye'ye, diğer yarısı Yunanistan ve Bulgaristan'a ait. Barış ve dostluk alanında spor ve kültür tesisleriyle restoran ve kafeler açılacak.

Kavak Adası Projesi, Bulgar Dışişleri Bakanı Solomon Pası'nın 28 Ocak'ta Edirne'yi ziyaretinde tekrar gündeme geldi.

Bakan Pası ve Devlet Bakanı Besir Atalay adayı ziyaret ederek incelemede bulundular. Diğer yandan, Bulgaristan'ın Edirne Başkonsolosu Georgi Dimov, Meriç Nehri'ndeki Kavak Adası'na Türkiye, Bulgaristan ve Yunanistan bayraklarının bulunduğu bir anıt yapılacağını bildirdi. Dimov yaptığı açıklamada, adadaki mihirdeki taşınin yerine, barışı ve dayanışmayı



simgeleyen bir anıtın, AB fonlarından yararlanılarak yapılması için, Hasköva Valiliği'nin hazırlık yaptığını ifade etti.

**Devlet Bakanı Besir Atalay**  
**Bulgar Dışişleri Bakanı Solomon Pası ile birlikte Kavak Adası'nı ziyaret etti. (üstte)**



## AGD Bulgar Dışişleri Bakanı'na 'Balkan Barış Ödülü' verdi

Edirneli gazetecilerin kurduğu Güney-Doğu Avrupa Gazeteciler Derneği (AGD), ilkinin bu yıl düzenlediği 'Balkan Barış Ödülü'nü Bulgaristan Dışişleri Bakanı Solomon Pası'ya verdi. Bulgar bakan ödülünü, 28 Ocak 2005 Cuma günü Devecihan'da yapılan

törende Devlet Bakanı Besir Atalay dan aldı. AGD Başkanı Bülent Ayan törende, Bakan Pası'ya sadece kendi ülkesinde değil, Güneydoğu Avrupa çapında barışın sağlanmasına yaptığı katkılardan dolayı ödüle değer bulduklarını söyledi. Solomon

Pası de törende yaptığı konuşmada "Ödülün Türk Bulgar dostluğuna vurgulanması ve gazeteciler tarafından verilmesinin kendisi için çok anlamlı olduğunu" vurguladı. Devlet Bakanı Besir Atalay da ödül vesilesiyle yaratılan sıcak ortam nedeniyle AGD'yi kutulayarak, "Türk-Bulgar ilişkileri en onemli dönemini yaşıyor" dedi.



## AB Eşgüdüm Merkezi iş başında

Edirne Valiliği, Avrupa Birliği ile ilişkileri koordine etmek, kurum ve kuruluşları bilgilendirmek projesi çalışmalarına hız kazandırmak amacıyla 'Avrupa Birliği Eşgüdüm Merkezi'ni hizmete açtı. Edirne Valisi Nusret Miroğlu merkezin görevinin; Avrupa Birliği ile ilişkileri düzenlemek, kurumlararası bilgi eksikliklerini, Avrupa Birliği ne uyum hususunda karşılaşılan güçlükleri gidermek ve Edirne halkını Avrupa Birliği konusunda bilgilendirmek olduğunu söyledi. AB Eşgüdüm Merkezi, konusıyla ilgili projeleri hazırlayıp uygulayabilecek. Bunların yanı sıra AB ile ilgili danışmanlık hizmeti de verecek olan büroda 'Avrupa Birliği Dokümantasyon' birimi de oluşturulacak. Daha önceden kurulan 'Sımtrosite İşbirliği Sekreteryası' da bu merkeze bağlı olarak çalışacak.

## Edirne Yunanistan'la ortak 'kültür festivali' düzenleyecek

Edirne, Türkiye-Yunanistan Sımtrosite İşbirliği Programı INTERREG IIA kapsamında, AB kaynaklarıyla desteklenen üç kültürel projeye ortak oldu. "Su Kültürü", "Orestida-Edirne Kültür Festivali" ve "Bacchus ve Kaviron Yolları" adlı üç proje 2005-2006 yıllarında gerçekleştirilecek.

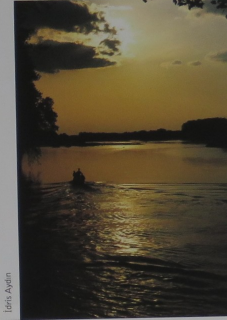
Projelerin uygulanmasıyla; karşılıklı kültürel mirastan yararlanarak, Türk ve Yunan halkları arasındaki işbirliğini güçlendirmesi, ticari, sosyal ve kültürel harekettilliyi yaratılması hedefleniyor.

**Su Kültürü Projesi:** Edirne ve Orestida'da düzenlenecek iki yaz kampında, geleceksel müzik, flüt, ud ve santura eğitimi verecek. Eğitim kamplarına, müzisyenler ve konservatuar mezunları katılabilecekler.

Kampın ikinci bölümündeyse, müzik eşliğinde anlatılacak iki ülke masallarının, sosyal yaşam ve birey üzerindeki etkileri canlandırılacak.

Üç aşamadan oluşan projenin son kısmında da doğan "Karagoz"ün iki ülkenin kültürel mirası olarak gelişimi, teorik ve uygulamalı olarak değerlendirilecek.

20 öğrencinin müzik, 10 öğrencinin



İdris Aşkın

masallar, 10 öğrencinin de Karagoz eğitimi alacağı 'Su Kültürü Projesi'nin üç bölümü, çalışmalarını ortak bir etkinlikte sergileyecek. Tüm katılımcı öğretmen ve öğrencilerin, yarısı Türk yarısı Yunan olacak.

**Orestida-Edirne Kültür Festivali:** Maliyeti AB fonlarıyla karşılanacak festival, 2 gün Edirne'de 2 gün Orestida'da olmak üzere 10-15 Ağustos tarihleri arasında yapılacak. Tiyatro gösterileri ve konser programlarını yer aldığı festival kapsamında Yunanca-Türkçe bir de tanıtım rehberi hazırlanacak.

**Bacchus ve Kaviron Yolları:** Proje Mayıs 2005'te başlayıp 17 ay sürecek. Evros ve Edirne valilikleri ile birlikte Türkiye'den; Çanakkale, Bozcaada, Foça ve Selçuk, Yunanistan'dan Samothraki, Mudros ve Sams belediyelerinin de katılımıyla projede semerler düzenlenecek; şarap kültürünün bölge insanları tarafından tanınması ve iki ülke insanının kaynaşması sağlanacak.

## Edirne-Yambol dostluğu pekiştirildi

Birlikte geliştirme gereği duyduklarını söyledi. Bölgede 11 vilayete birlikte çalışmalarını belirten Miroğlu, "İki ülke ilişkilerinin geliştirilmesi açısından Başkan Dankinova'ya teşekkür ediyoruz. Bu birlikliktir sivil toplum kuruluşlarının, yerel yöneticilerin ve ticari kuruluşların çalışmalarına da destek verecek" dedi.

Yambol Valisi Nadya Dankinova da imzalandıkları anlaşmayı dostluk ve kardeşlik anlaşması olarak gördüğünü ifade ederek, işbirliğini yasal çerçevesini oluşturacaklarını söyledi.

Vali Nüret Miroğlu, bu süre önce Yambol Valiliği ne yaptıkları ziyarete, bu işbirliği onerdiklerini, bir protokolle de

protokol, ikili ilişkilerimizi destekleyecek ve birçok ortak projeye hayata geçirmeye yardımcı olacak" dedi. Toplantı sonunda iki valinin anısına birbirlerine hediye verdiler.



## Eğitimde Edirne'nin karnesi 'iyi'

Edirne eğitim alanında, altıyapı olanakları, eğitim kadroları ve sınav sonuçlarıyla dikkat çekici başarılar kaydetmeye devam ediyor.

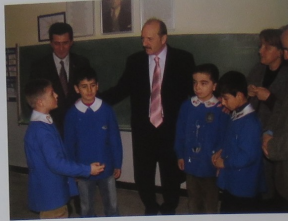
2004 yılında ÖSS giriş sınavlarına başvuru bulunan 3.394 öğrenciden 660'ü lisans ve ön lisans programlarına yerleştirildi. Meslek lisesi çıkışı 750 aday da sınavsız olarak ön lisans programlarına girdi. Ortaöğretim kurumları sınavına giren 8.339 öğrenciden de 1379'u (LGS) sınavını kazandı. Edirne aldığı bu sonuçlarla, matematik-fen alanında Türkiye üçüncüsü, türkçe-matematik alanında da Türkiye ikincisi oldu.

2004-2005 öğretim yılında il genelinde 216 öğretim kurumunda 3464 öğretmen, 2652 derslikte 60.694 öğrenciye eğitim ve

öğretim hizmeti veriyor. İl genelindeki eğitim kurumlarından sadece 5 ilköğretim okulunda ciltli eğitim yapılmışken, diğer tüm okullarda normal eğitim veriliyor. Edirne bu imkanlarıyla sayılı iller arasında

2004-2005 öğretim yılında il genelinde 5.463 öğrencinin 61 eğitim kurumunda taşınmalı eğitime tabii tutulduğu Edirne'de, ilköğretimde derslik başına 21, ortaöğretimde 26 öğrenci düşüyor.

Ayrıca, 25 okulda 27 adet bilgi teknolojisi sınıfı bulunan ilde, bu sayının yanı sıra kadar 60'm üzerine çıkarılması hedefleniyor.



## Köyde bilgisayar kursu açıldı

Lalapaşa İlçesi'nin Sandanışmeht Köyü'nde bilgisayar kursu açıldı. Kursun açılış törenine katılan Edirne Valisi Nusret Miroğlu, bu kursun diğer köylerde de örnek teşkil edeceğini söyleyerek **"Kıy halkımızın bilgisayar öğrenmek için talepte bulunması hepimizin göğüsünü kabarttı"** dedi. Sandanışmeht Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ve Milli Eğitim Müdürlüğü işbirliği ile açılan ve köy halkı tarafından büyük ilgi gören bilgisayar kursu, muhtarlık binasının üst katında yapılıyor. Kursta kullanılan 10 bilgisayardan dördüncü Kalkınma Kooperatifi sağlarken, altı adet bilgisayarı da İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından temin edildi. Teknoloji çağında olduğumuz ve artık her işin bilgisayarla yapıldığını ifade eden Miroğlu, Türkiye'nin kursumuzda, sınırda kalış bir köyde bilgisayar kursunun açılmasının önemine değindi. Köyde yaşayan ve katılmak isteyen herkese açık olan kursta, 120 saatlik programı tamamlayan kursiyerlere İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nce sertifikalar verilecek.



## 'Eğitim seferberliği' devam ediyor

Edirne Valiliği'nin önceki yıllarda başlattığı 'eğitim seferberliği'nde ilk ve orta öğretim okullarında inşaat, onarım ve ek derslik yapım çalışmalarına devam ediyor.

Sürdürülen çalışmalar yerinde görmek üzere okullarda incelemelerde bulunan Edirne Valisi Nusret Miroğlu, Edirne Eğitim Uygulama ve İş Eğitim Merkezi, Alper Yazoğlu İlköğretim Okulu, Anadolu Meslek

ve Kız Meslek Lisesi'ni ziyaret ederek yetkililerden bilgi aldı. Alper Yazoğlu İlköğretim Okulu ana binasının deprem güçlendirme çalışması ve Anadolu Meslek ve Kız Meslek Lisesi'ne ek bina yapımı devam ediyor.

Vali Miroğlu, **"Tamamlanan cksisliklerle öğretime iliki olarak devam eden öğrencilerimiz, 2005-2006 öğretim yılında teklifi öğretime geçerek daha rahat bir ortamda eğitim görecektir"** dedi.

Diğer yandan fiziki imkanlarını iyi durumda bulduğunda Edirne'de eğitim için ihtiyaç duyulan okulların inşaatı, onarım ve ek derslik yapım çalışmalarına devam ediyor. Vali Miroğlu, **"Her okula bilgi teknolojisi sınıfı kampaynaya başlandı. Bu konuda velilerin okullarına sahip çıkarak, kendilerini de iyi hizmet konusunda zorlamaları gerektiriyor"** belirten Miroğlu **"Eğitimde çuayı yükseltmeliyiz"** dedi.

Çalışmalar tamamlanmak üzere olan Edirne Eğitim ve Uygulama Okulu ve İş Eğitim Merkezi ocak ayında hizmete girdi. Vali Fahri Yücel İlköğretim Okulu bahçesinde yapımı devam eden anaokulu da önümüzdeki öğretim yılında eğitim vermeye başlayacak.



## Edirne Valiliği Turizm Fuarı'ndaydı

Edirne Valiliği, şubat ayı sonunda İstanbul'da düzenlenen EMITT Turizm Fuarı'na katıldı. Beylikdüzü Fuar ve Kongre Merkezi'nde 24-27 Şubat tarihleri arasında gerçekleştirilen fuar, Edirne'nin kültür ve turizm değerlerinin tanıtımını yapıldı.

Edirne Valiliği Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün kanallığı turizm fuarında, Edirne standındaki aktivitelecele, ziyaretçiler renkli ve hareketli anılar yaşadı. Edirne Belediyesi'nin de destek verdiği fuar etkinliğinde, pehlivanların yağlı güreş gösterileri, halkoyunları ekibinin yöresel



danları ziyaretçilerin yoğun ilgisini çekti. ETUR'un geleneksel el sanatları ürünlerinden, meyve sabununa, aynalı süpürge, Edirne bebekleri ve talikannı tantımını ve satışı yapıyor standta, ziyaretçilere Edirne peyniri ve badem ezmesi ikram edildi.

Edirne Valisi Nusret Miroğlu, 26 Şubat Cumartesi günü fuar ziyaret ederek, fuar etkinlikleri kapsamında düzenlenen 'EMITT 2005 Turizm Yatırımları ve Projeleri Çalıştayı'nda, 'Balkanlar'ın Kültür Başkentisi Edirne' konulu bir sunum yaptı.

## Şehit Ressam Hasan Rıza'ya anma gecesi

Tarihî konulu tablolarıyla Türk resim sanatında özel bir yeri bulunan Hasan Rıza, Yerel Tarih Grubu'nun 17 Şubat'ta düzenlediği bir etkinlikte anıldı.

Şehit Ressam Hasan Rıza'ya Anma Gecesi'nde, Edirne Yerel Tarih Grubu

çalışmaları hakkında konuşma bilgisi verdi. Gecede, 'Edirne'den Karaağaç'ta tarihsel, kültürel bir yolculuk ve Şehit Ressam Hasan Rıza' konulu bir VCD gösterisi yapıldı. Hamam Restoran'da yapılan anma gecesinde, Edirne Müsiki Derneği de verdiği konserle renk kattı.



İtalya'da çeşitli atölyelerde resim eğitimi aldı. Yurda döndükten sonra Edirne Karaağaç'ta kurduğu resim atölyesinde çalışmalarını sürdürdü. Edirne Sanayi Mektebi Müdürü olarak görev yaparken Edirne Belediyesi'ne birçok tabloyı yaptı. Balkan Savaşı sonunda, 28 Mart 1913'te Edirne'ye giren Bulgarlar tarafından şehit edildi. Edirne Mezarlıklar ve Anıtları Kuruma Demegi, 1956'da, Karaağaç'taki Balkan Şehitliği'nde anısına anıtın taşını dikti. Eserleri Edirne Belediyesi ile İstanbul Denizcilik Müzesi ve İstanbul Harbiye Müzesi'nde bulunmaktadır.

## TRAKAB Trakya'nın Kalkınmasını Planlıyor



Ali Çiçek

**Trakya'da sürdürülebilir kalkınmanın en kısa sürede sağlanmasına amacıyla; Edirne, Tekirdağ, Kırklareli valilikleri ve Edirne, Tekirdağ, Lüleburgaz belediye başkanlıklarınca kurulan Trakya Kalkınma Birliği (TRAKAB) çalışmalarına başladı. İlk hedef, bölgenin 1/25 binlik planlarının yapılması...**

**T**ekirdağ, Edirne, Kırklareli il özel idareleri ile Tekirdağ, Edirne, Lüleburgaz belediye başkanlıklarından geçtiğimiz aralık ayında yeni bir işbirliğine imza attılar: Trakya Kalkınma Birliği (TRAKAB).

Birliğin amacı şöyle açıkladı: "Trakya bölgesinde sürdürülebilir kalkınmanın mümkün olan en kısa sürede sağlanması doğrultusunda, bölgenimizde bulunan doğal kaynakları, bölgenimizdeki yerleşim birimlerinin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmalarına yönelik her türlü çalışmaları yapmak, bölgenimizdeki bünyelenirliğini su kalitesi yönetimini kurmak, Ergene Havzası'ndaki kirliliği önlemek ve tedbirler almak, havzadaki doğal kaynakların rasyonel kullanılmasını sağlamak." TRAKAB amaçlanan bu hedeflere ulaşmak için ulusal ve uluslararası alanda öğreni ve özel kuruluşlarla işbirliği yapmayı hedefliyor. Birlik, 15 Aralık 2004'te Edirne Valisi

Nusret Miroğlu başkanlığında Edirne'de yaptığı ilk toplantısında, Trakya Üniversitesi'nin hazırladığı, Çevre ve Orman Bakanlığı'na da onaylanan **Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı**nı değerlendirdi. Planın öngördüğü hususların uygulanmasına için, her üç il den vali yardımıyla, il çevre ve orman müdürleri, Trakya Üniversitesi ve üye belediyelerden harika mühendislerini katılımıyla bir komisyon oluşturulmasına ve alt bölgenin 1/25.000 ölçekli hantasının yapılmaya karar verildi.

Birlik Başkanı Vali Nusret Miroğlu, "Bölgeye ait sorunlara kalıcı çözümler bulmak, doğal ve kültürel varlıklarımıza sahip çıkarak, gelecek nesillere yaşanabilir bir çevre bırakmak, hasta gelen sorunluluk ve görevlerimizdir, bunun için TRAKAB altında birleştik. Ortak projeler üreterek uygulayacağız" dedi.

Birlik üyeleri, 29 Aralık 2004'te genel kurullarını yapmak üzere Tekirdağ'da bir araya geldi. Yapılan toplantıda, Trakya'daki yerleşim birimlerinin sosyal, kültürel, çevresel ve ekonomik kalkınmalarına yönelik çalışmalar gerçekleştirmek amacıyla kurulan TRAKAB'ın diğer yerel yönetimlerin de katılımıyla dinamik bir kuruluş haline geleceği vurgulandı. Esgüdümlü olarak çalışmanın zorunlu olduğu belirttikçe diğer birimlerin mart ayına kadar üyeliik başvurusunda bulunması istendi.

### "Çevre Düzeni Planı acilen yapılmalı"

TRAKAB yönetim kurulu 18 Ocak'ta yaptığı toplantıda, Trakya'da yaşanan katı atık, hava ve su kirliliği gibi çevre sorunlarını çözmek amacıyla 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın Birlik tarafından acilen yapılması karar aldı. Bu çalışmanın maliyetinin birlik bütçesi ve Avrupa Birliği katkılarıyla sağlanacağı belirtildi. Geçen yıl tamamlanan 1/100.000 ölçekli Ergene Çevre Düzeni Planı'nın yanı sıra, Trakya bölgesinin sürdürülebilir kalkınmasını ve su kalitesi yönetimini sağlamak için 1/100.000 ve 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planlarına ihtiyaç duyulduğu vurgulandı.

TRAKAB'ın 18 Şubat 2005'te Lüleburgaz'da yapılan toplantısında ise 1/25.000'lik planı yapacak Trakya'daki alt bölgeler belirtildi. Buna göre;

Corlu-Çerkezköy-Muratlı- Lüleburgaz Yerleşim Bölümü 1/25.000'lik planlan Trakya Üniversitesi, Evrensekiz - Lüleburgaz Aksı Planlama Alt Bölgesi Kırklareli Valiği, Meriç, İğneada- Çivanköy-Kykyok, -Sazoz Kıyı Şeridi ve Ganozlar-Marmara Ergelisi-Yenice-Tekirdağ-Kumburgaz Çevre ve Orman Bakanlığı, Şarköy-Hayrabolu-Malkara-Saray ilgili belediyeler ve Tekirdağ Valiliği, Keşan-Lalapşa-Suluglu-Havsa-Pınarhisar -Pehlivanözü ilgili belediyeler ve Edirne Valiliği, Vize- Demirköy-Babaeski-Kofçaz-İğli belediyeler ve Kırklareli Valiliği tarafından hazırlanacak.

## Sınırötesi İşbirliğinde Yeni Adımlar Valiler Ağı'nın Proje Atağı

**B**ulgaristan, Türkiye ve Yunanistan'ın sınır illeri valilerinin katılımıyla 2003'te İskeçe'de yapılan toplantıda sınırötesi işbirliği süreci başlatılmıştı. Doğal afetler ve bulaşıcı hastalıklara karşı alınabilecek önlemlerle, ekonomik kalkınma, turizm ve AB fonlarından yararlanabilme gibi konularda işbirliği olanaklarının değerlendirildiği toplantıda merkezi Örestida bir büro kuruldu. Her ülkenin temsilcisinin bulunduğu 'valiler ağı' merkeze iribat bürosu' çalışma programını koordine ediyor.

Valiler Ağı, çalışmalarını belirlenen program çerçevesinde yürütüyor, geliştirdiği projelerle sınır bölgesinde her alanda işbirliği olanakları yaratıyor. Edirne Valiliği'nin üye olduğu organizasyona Yunanistan'dan İskeçe, Kavala, Drama, Evros, Rodop ve Serez, Bulgaristan'dan Haskova, Kircaali, Smolyan ve Blagoevgrad katılıyor. Her üye ilin farklı konularında proje üretilmesi, ortak protokoller geliştirilmesi, bölgesel sorunlara, doğal afetlere, salgın hastalıklara, illegal göçlere karşı ortak mücadele yollarının araştırılması, turizm karşılıklı geliştirilmesi, kültürel kalkınma konularında işbirliği geliştirilmesi ve AB genişleme sürecinde ortak konularında işbirliğinin sağlanması temel hedefler.

### İlk proje toplantısı Edirne'de yapıldı: "Turizmin Karşılıklı Geliştirilmesi"

Valiler Ağı'nın ilk proje toplantısı



**Üç ülkeden 11 ilin valisi Edirne'de 'turizm', Örestida'da 'çevre', Smolyan'da 'eğitim' tartıştı. 2003'te kurulan, Edirne ile birlikte Bulgaristan'da 4, Yunanistan'da 6 ilin katılımıyla faaliyet yürüten Valiler Ağı, geliştirdiği projelerle her alanda işbirliği olanakları yaratıyor.**

Aralık 2004'te Edirne'de gerçekleştirildi. Edirne Valiliği'nin üye sahipliğini yaptığı toplantının ana teması "Turizmin Karşılıklı Geliştirilmesi" idi. Katılımcılar tarafından sunulan 50 proje önerisinin tartışıldığı toplantının açılış konuşmasını Edirne Valisi Nusret Miroğlu yaptı. Vali Miroğlu, Türkiye'nin 2010 yılı vizyonunun "kültürel miras" olduğunu vurgulayarak, turizm sadece ekonomik yönüyle değil, dünya barışına yaptığı katkıyla ele alınması gerektiğini belirtti. Miroğlu "Sınırötesi işbirliği, tarışel önerguların silinmesi ve dostluğun artmasına neden olacaktır" dedi. Toplantıda, üç ülkenin tanıtım çalışmalarında kullanacağı materyallerde,

üç dilin kullanılması kararı alındı.

Örestida'da 17 Ocak 2005'te yapılan toplantının konusuydu 'çevre' idi. Doğal afetler ve sivil savunma konularının tartışıldığı toplantıda Edirne Valiliği, Meriç ve Tuncba nehrlerinin meydana getirdiği sel taşkınlarının felakete dönüşmesini için alınacak ortak önlemler üzerinde durdu. Ayrıca, nehrlerin kirliliğinin önlenmesi ve çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin, alınacak kararlara ortak çözümde kavuşturulmasının önemi vurgulandı. Sivrisineklerle mücadele konusunda alınacak önlemlerle, bilgil ve teknolojik olanakların paylaşılması da gündeme getirilen konular arasındaydı.

Valiler Ağı, şubat ayında Bulgaristan'ın Smolyan şehrinde tekrar toplandı. Toplantının konusu eğitim'di. Eğitim sorunları, eğitim kurumları arasındaki işbirliği, üç ülkenin konunun uzmanlarından toplantıya sunuldu.

Valiler Ağı, alınan kararlar ve yürütülen çalışmaların mayıs ayında Drama'da yapılacağı toplantıda değerlendirilecek. Edirne Valisi Nusret Miroğlu, Valiler Ağı çalışmalarının, AB sürecine katkıda bulunacağını ve üç ülke insanların kaynaşması açısından da önemli olduğunu vurguladı.

## Trakya Birlik Yılın Başarılı Şirketi

İstanbul Sanayi Odası'nın her yıl düzenlediği '500 Büyük Sanayi Kuruluşu' araştırmasında son iki yıldır 60. sırada yer alan Trakya Birlik, Dünya Gazetesi tarafından da 'çok ortaklı şirketler kategorisinde' 2004'ün 'en başarılı şirket'i seçildi...

Başarılı çalışmalar, kaliteli ürünleri ve ülke ekonomisine kazandırdığı gelire, Türkiye ekonomisinin şeref kursusunda yer alan Trakya Birlik'in 2004 yılındaki faaliyetleri, Dünya Gazetesi tarafından 'Yılın Başarılı Şirketi' ünvanıyla ödüllendirildi.

İstanbul Sanayi Odası'nın geleneksel olarak gerçekleştirildiği Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasında, düzenli olarak sıralamaya giren Trakya Birlik, son iki yılda 60. sırada yer alarak istikrarlı gelişimini sürdürdü.

Edirne'de Kurumlar Vergisi sıralamasında hiçbir zaman birinciliği kimseye kaptırmayan Trakya Birlik, aynı başarıyı Türkiye genelinde de göstererek 2003'te 63, 2004'teyse 97'nci sırayı aldı.

### 2005 atılım yılı

ISO 9000 Kalite Güvence Sistemi Belgesi'ne sahip Trakya Birlik, üretimini her aşamasını laboratuvar kontrollü, AB normlarına uygun ve çevre değerlerine

saygılı kurallar çerçevesinde gerçekleştiriyor.

Bu yıl tamamlanmış planlanan yaklaşık 17 milyon 545 bin YTL tutarıdaki yatırımlarla; entegre tesislerin ekstraksiyon ünitesinin, günde 600 ton kapasiteye çıkarılması hedefleniyor. Rafine ünitesi ana yatırımda dışındaki işler kapsamında bulunan tarla, soğutma kulesi, astı yağ ünitesi tesisi, 200 ton/gün kapasiteli yeni rafine ünitesi tesisi mütelikip, mevcut 60 ton/gün rafine ünitesinin margarin üretiminde kullanılmakla, margarin ünitesi kapasitesinin 30 bin ton/yıl'dan 45 bin ton/yıla yükseltilmesi, Karacabey Yağ Fabrikası ekstraksiyon ünitesinin 300 ton/gün kapasiteye çıkarılması gerçekleştirilecek.

Yatırımın tamamlanmasının ardından; 165 bin ton/yıl olan ayçiçeği işleme kapasitesi 270 bin ton/yıla, 45 bin ton/yıl olan rafine yağ üretim kapasitesi, 88 bin ton/yıla, 30 bin ton/yıl olan margarin üretim kapasitesi de yıllık 45 bin ton/yıla yükseltilecek. Böylece Trakya Birlik, 270 bin ton ayçiçeği işleme kapasitesiyle ülkemizdeki en yüksek ayçiçeği işleme kapasitesine sahip kuruluşu haline gelecek.

Trakya Birlik Genel Müdürü Cemalettin Uslu (solda), Edirne'deki genel müdürlük binası (sağda).



### Yağın kaynağından...

Kısa adı Trakya Birlik olan Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifi Birliği, 1966 yılında Edirne, Babası ve Laleburgaz Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri'nin bir araya gelmesiyle kuruldu. Bugün Marmara, Ege ve İç Anadolu bölgelerindeki 13 ilde faaliyette bulunan 48 kooperatifin başlı olduğu kuruluşun üye sayısı 110 bine ulaştı.

Başlangıçta ortaklarından aldığı ayçiçeği depolayıp, uygun fiyat bulduğunda satarak, "ortak ürünlerini değerlendiren, ayrıca üreticinin tohum, gübre, zirai ilaç, arazı gereci gibi ihtiyaçlarını karşılayan" Trakya Birlik, 1982 yılından itibaren entegre tesislerin üretime geçmesiyle birlikte rafine yağ, margarin ve fennî yeni üretimine başladı.

Bünyesindeki kooperatiflerden alınan ayçiçeği, entegre tesisler ve Karacabey Yağ Fabrikası'nda işleniyor. Biryaz Ayçiçek Yağı, Biryaz Mısır Yağı, Biryaz Zeytin Yağı, Birma Bütösel Margarin, Birma Kalvalitlik Margarin, Trakya Yağı Azaltılmış Margarin, Birma Mutfaik Margarinini üreten Trakya Birlik, 51 satış noktasıyla tüketiciye ulaşıyor.



## Kavak Island 'symbol of peace and solidarity'

Hasköy, Evros and Edirne governors marked a first-ever case unprecedented in the world with the initiative they started. The border neighbors took action in order to make the Kavak Island in the Meriç River where the lands of three different countries converge a symbol of peace and friendship. Via the initiative started by Nusret Miroğlu, the Governor of Edirne, Nikolaos Zambidis, the Governor of Evros from Greece and George Zarce, the Governor of Hasköy from Bulgaria, sportive and cultural facilities as well as restaurants and cafes shall be opened in the peace and friendship island. The Hasköy Governor's Office took action so that a monument be erected by benefiting from the EU funds in the Kavak Island, which the citizens of three countries shall be able to visit by entering from three different gates with their identity cards.

## 'Balkanian Peace Award' from Edirne to the Bulgarian Minister of Foreign Affairs

Established by the journalists from Edirne, the Association of South-European Journalists (AGD) presented the 'Balkan Peace Award', which it organized for the first time this year to Solomon Paşi, the Minister of Foreign Affairs of Bulgaria. The prize was presented to the Bulgarian Minister by Beşir Atalay, the State Minister during a ceremony held in Deveçhan on 28 January, 2005, Friday. The winner of the prize was determined in a meeting held by the Association.



## Gala Lake becomes a 'National Park'

An area 2369 hectares which includes the Small Gala Lake and Pamuklu Lake in the Meriç delta that has the status of 'Zone of Natural Protection' became the 36. National Park of Turkey. The national park status achieved via the efforts of the General Directorate for National Parks of the Ministry of Environment and Forestry was acknowledged in the Ministerial Council on 28 February 2005. The 'Gala Lake' which encompasses the Gala and Pamuklu lakes became the 'National Park of Gala Lake'. The National Park status envisages the protection of the Gala Lake, its incorporation in tourism activities as well as the development of measures that shall regulate the production activities of the farmers in the vicinity.



## Edirne-Yambol friendship reinforced

The cooperation agreement between the Edirne Governorship and the Yambol Governorship of Bulgaria which includes the economic, cultural and sportive activities in the area of Trans-Border Cooperation Projects has been signed in Edirne in the month of January. The contract signed by Nusret Miroğlu, the Governor of Edirne and Nadya Dankhiova, the Governor of Yambol envisages cooperation between both cities in many areas such as culture, tourism, trade, industry, environment and infrastructure for both countries.



## Edirne becomes a partner in three cultural projects of the EU A

Edirne has become a partner in three cultural projects supported by the EU resources within the framework of INTERREG IIIA, the Trans-Border Cooperation Program of Turkey-Greece. The three projects relatively named, "The Water Culture", "Orestada-Edirne Cultural Festival" and "Bacchus and Kaviron Roads" shall be implemented during the years 2005-2006. Thanks to the implementation of the projects, it is aimed that the cooperation between the Turkish and Greek peoples is strengthened so that commercial, social and cultural vivacity is created by benefiting from the mutual cultural heritage.

## Mutual Development of Tourism

The Governors' Network set up in Turkey, Bulgaria and Greece with the participation of 11 cities congregated in Edirne on 13 December, 2004. The main theme of the meeting hosted by the Governor's Office of Edirne was the "Mutual Development of Tourism". During the meeting where fifty projects proposed by the participants were discussed, it was decided that the three languages would be deployed in the materials that the three countries would use for their promotional activities. The Governors' Network shall evaluate the decisions taken and activities conducted in the meeting it shall hold in the month of May in Drama. Edirne Valisi Nusret Miroğlu, the Governor of Edirne emphasized that the activities of the Governors' Network was also significant for ensuring that the bonds of friendship between the peoples of the three countries be strengthened.

# Edirne'nin En Uzun Kışı: 1912-1913

## Balkan Savaşı'nın önemi

Osmanlı, Rumeli'ye ayak bastıktan 30 yıl sonra Adriyatik kıyılarına ulaşan bir imparatorluk kurmuştu. Rumeli fethatın eretisi, bir "Balkan ülkesi" görünümü kazanan Osmanlı devletinin doğal ve siyasi coğrafyası içinde Balkanlar'ın özel bir önemi bulunmaktaydı. XX. yüzyılın başına kadar ekonomik ve beseri gücünün büyük bir kısmını buradan elde etmişti. Örneğin Selanik'in 1909 yılı bütçesinde gelin (varidat) 2 milyon 275 bin 400 altın, gideriyse 1 milyon 254 bin altındı. Balkanlar'ın servetinin yanı sıra, Osmanlı



Zeki Kar

nin okur-yazar nüfusunun büyük kısmı da bu coğrafyaya yasamaktaydı. Yeniçeri ocağının çoğunluğu Balkanlar'dan devşirmişti. Osmanlı aydınlarının birçoğu da Balkan kökenliydi. Farklı etnik unsurların bileşimi olarak nitelenen Osmanlı kimliğinin, büyük ölçüde Balkanlar'daki çeşitlen oluştuğu kabul edilmektedir. Bu renkli coğrafyada, imparatorluk hoşgörüsü altında halklar, yüzyıllarca bir arada barış içinde yaşadılar.

Osmanlı, XIX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, batılı ülkelerin baskılarıyla Rumeli'yi kaybetmeye başladı. 93 Harbi olarak adlandırılan 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı'ndan başlayarak, Balkan Savaşıyla noktalanın süreçte, Osmanlı, Batı'daki topraklarını tamamen kaybetti.

Tarihiçi Zafer Toprak, Balkan Savaşı'nı dünya ve Türkiye tarihi açısından bir dönüm noktası olarak niteler. "Birinci Dünya Savaşı'nın provası" niteliğindeki Balkan Savaşı, XX. yüzyılı başlatan ve dünyayı bir felakete sürükleyen Birinci

Dosya Editörü:

**Zeki Kar**

Kartpostallar:

**Bülent Bankacı** arşivi

Dünya Savaşı'na yolaçması, bu savaşın kurduğu düzene, İkinci Dünya Savaşı'nı tetiklemiştir. Osmanlı için Balkan Savaşı devşirmiştir. Osmanlı aydınlarının birçoğu da Balkan kökenliydi. Farklı etnik unsurların bileşimi olarak nitelenen Osmanlı kimliğinin, büyük ölçüde Balkanlar'daki çeşitlen oluştuğu kabul edilmektedir. Bu renkli coğrafyada, imparatorluk hoşgörüsü altında halklar, yüzyıllarca bir arada barış içinde yaşadılar.

İkinci Balkan Savaşı sonunda 21 Temmuz 1913'te Edirne'nin Türk ordusu tarafından geri alınması (iştirte). Karagaç Yolu üzerindeki Balkan Şehitleri Anıtı (solda)

## Birinci Dünya Savaşı'nın Provası; Balkan Savaşı

Osmanlı Devleti, 1908'deki İkinci Mesrutiyet'in ardından gelişmelerle yon veremeyecek durumdakiydi. Siyasi boşluk ortamında Bulgaristan bağımsızlığını ilan etmiş, Avusturya-Macaristan Bosna Hersek'i ilhak etmiş, Yunanistan ise Girit'i kendi topraklarına katmıştı. Osmanlı Hükümeti bütün bu oldu-bitirleri kabul etmek zorunda bırakıldı. Ancak, Arnavutluk isyanı ve İtalya'nın 1911'de Trablus'a saldırması gelişmelerin ağına düşürülmüştü. Ekim 1912'de Karadağ, Bulgaristan, Sırbistan ve Yunanistan sırayla Osmanlı devletine savaş ilan etti. Balkan Savaşı, doğuda Trakya, batıda Makedonya, Arnavutluk cephelelerinde cereyan etti. Denizde Yunan donanması Ege adalarını işgale girişti. İsyen halinde bulunan Arnavutluk bağımsızlığını ilan etti.

Trakya cephesinde, Abdülhalik Paşa komutasındaki Doğu ordusu, 22-23 Ekim günleri Bulgarlar karşısında ağır bir yenilgi alarak Çanakkale'ye çekildi. Bu arada kuşatılan Edirne işgale direniyordu. Batıda Ali Rıza Paşa komutasındaki kuvvetler de 23-24 Ekim'de Sırlara yenildi. Kosova, Piriştine ve Üsküp kaybedildi. Tahsin Paşa'nın 35 bin kişilik ordusuyla savaşmadan teslim ettiği Selanik ise 8 Kasım'da Yunanlıların eline geçti.

Selanik Limanı üzerinden sevkiyatına dahil izin verilmişti. 1912 baharında dört Balkan ülkesinin ittifak yapmasının ardından savaş kaçınılmazdı. Ancak, çıkması muhtemel savaşta Osmanlı'nın yenileceğine ihtimal verilmiyordu. Oysa Osmanlı ordusu politik çekilmelerin ağına düşürülmüştü.

Ekim 1912'de Karadağ, Bulgaristan, Sırbistan ve Yunanistan sırayla Osmanlı devletine savaş ilan etti. Balkan Savaşı, doğuda Trakya, batıda Makedonya, Arnavutluk cephelelerinde cereyan etti. Denizde Yunan donanması Ege adalarını işgale girişti. İsyen halinde bulunan Arnavutluk bağımsızlığını ilan etti.

Trakya cephesinde, Abdülhalik Paşa komutasındaki Doğu ordusu, 22-23 Ekim günleri Bulgarlar karşısında ağır bir yenilgi alarak Çanakkale'ye çekildi. Bu arada kuşatılan Edirne işgale direniyordu. Batıda Ali Rıza Paşa komutasındaki kuvvetler de 23-24 Ekim'de Sırlara yenildi. Kosova, Piriştine ve Üsküp kaybedildi. Tahsin Paşa'nın 35 bin kişilik ordusuyla savaşmadan teslim ettiği Selanik ise 8 Kasım'da Yunanlıların eline geçti.



Art arda gelen başarılarla üzerine hükümet istifa etti. Yeni hükümet döneminde ateskes ilan edilerek, Londra'da barış görüşmelerine başlandı. Müttetikler, direnen Edirne'nin Bulgarlara terk edilmesini istiyordu.

**Balkan Savaşı'nda Osmanlı'ya karşı ittifak yapan ülkeler (üstte).**

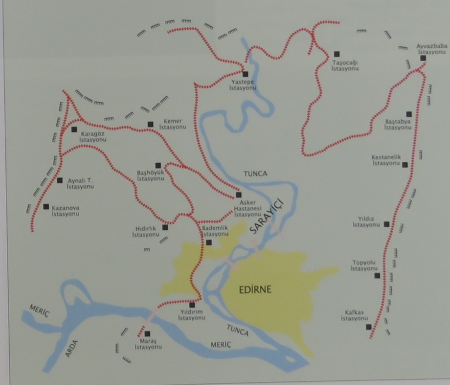
**Edirne'de askeri birlikler (altta)**



## Edirne Savunması

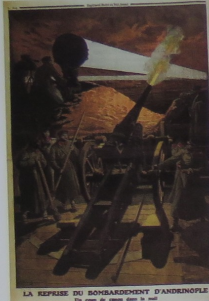
Edirne bir serhat şehri durumuna geldikten sonra, kuvvetli bir kale haline getirilmeye çalışıldı. Tabyalar ve istihaklarla zamanın sartağlarına göre mükemmel bir müstahkem mevki haline getirilen şehirde; 53 bin askerle, 106 bin sivil bulunmaktaydı. Ancak 1912-1913 kışında, o zamanı kadim görüldüğü felaketlerin en büyüğüne sahne oldu. 9 Ekim 1912'de Maras kesiminden saldıranak şehri bir başkasına ele geçirmek isteyen Bulgarlar, şiddetli karşılık görmeleri üzerine başarılı olmadılar. Ardından 22 Ekim'de Edirne'yi kuşatma altına almaya başladılar. Kalenin komutanlığına yeteneği, enerjisi, askeri ve insani meziyetleriyle tanınmış Mehmet Sükrü Paşa getirilmişti. 480 top, çok sayıda makineli tüfek, cephane ve malmaze ile gıda stoğu, uzun zaman yetecek durumdaki. Ancak tuz, gaz ve seker stoğu, hastane ve tıbbi malmaze yeterli değildi.

### BALKAN SAVAŞI'NDA TABYALAR ARASINDA İKİLEYEN DEKOVİL HATTI



Seyhan, 1912-1913





LA REPRESSE DU BOMBARDEMENT D'ANDRINOPOLE  
Du côté de Andrinople dans le sud



LA REPRESSE DU BOMBARDEMENT D'ANDRINOPOLE  
Du côté de Andrinople dans le sud

Kanlı çatışmalar ve kahramanlık destanlarıyla dolu Edirne savunması başka o aşamada gerçekleşti. Saldırım başlangıcından 22 Kasım 1912'e imzalanana mütarekeye kadar olan dönemde Bulgarlar, kaleyi hücumla almak yerine, bombardıman ve propaganda yollarına başvururdular. Kasım ayı başından itibaren, yoğun topçu ateşle, bir yandan şehir tahrip edilirken, diğer yandan uçaklardan atılan bildirilerle, halk ve asker teslim olmaya çağınıldı. Şehrin birçok semti, bombardıman sonucu olan yangınlarla harap olurken, Martos ve Kartalpete'de kanlı çatışmalar meydana geldi. Şehirde yiyecek silemsiz başostemince başladı.

21 Kasım 1912'de Osmanlı devletiyle müttefikler arasında mütareke imzalanarak, Londra'da barış görüşmelerine başlanmıştır. Mütareke sırasında Osmanlı hükümeti barış yapacağına inanarak Edirne'yi desteklemedi. Ancak Bulgarlar, şehir için trenlerin geçmesine izin verilmesiyle, hem ordularını ikmal etmiş, hem de şehre sokağın ajanlar aracılığıyla, halk üzerinde yıkıcı etki yarattılar. Bu arada Edirne'nin teslimini öngören bir teklifin Kamil Paşa hükümetince kabul edildiği, haberin yayılması üzerine, Sükrü Paşa İstanbul'a "Teslim olmayacaklarını ya kahramanca öleceklerini veya muhaddes pavyatına sanla terkedeceklerini" bildiren

bir telgraf çeker. Kamil Paşa kabinesi düşmüş yerine Mahmut Şevket Paşa hükümeti geçmiştir. İstanbul'dan cevap olarak gelen telgrafa, "Edirne'nin savunulması için ne fedakarlık gerekliyorsa yapılması" bildirilir.

### Bombardıman dehşeti

Müttefiklerin ağır işlekleriyle sonuca ulaşamayan mütarekenin 21 Ocak 1913'te sona ermesiyle, birliklerini takviye eden Bulgarlar yoğun bir saldırı başlattılar. Edirne halkının "gözü dönmüş, amansız ve insanlık dışı" olarak tarif ettiği bombardıman, moral bozmayı amaçlıydı. Tarihçi Richard Hall, Bulgarların bombardımanla birlikte, Edirne ile İstanbul arasındaki radyo bağlantılarını bozmayı çalışmasını, "elektronik savaş alanında ilk girişim" olarak nitelendirir. Savaşın uzaması üzerine, 13 Şubat'ta Sırp ağır kusatma topları Edirne'ye getirildi. 17 bataryadan oluşan 120 ve 150'lik obüsler doğrudan fabrikadan gönderilmişti.

Bulgarlar, Makedonya'daki çakıllarla ilgili bilemek için bir an önce sonuca ulaşmak istiyorlardı. Ancak askerleri, kesin zorlu koşullar altında bileşik, gerçeklik ve moral bozukluğu içindeydi. Kusatmalar etkili savunmanın getirdiği riskler karşısında, hücumla kalkışmaya cesaret edemiyorlardı.

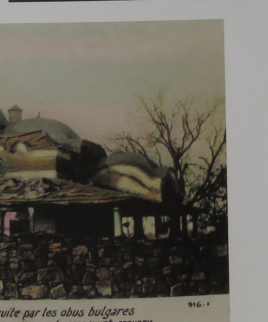
**Kar içinde Sırp askerlerini gösteren bir kartpostal (sağ üstte).**  
**Arda Nehri üzerinde bombalanan köprü (sağda).**  
**Bulgar toplarının hasar verdiği Darial Hadis Camisi (altta)**



Souvenir d'Andrinople - Mosquée détruite par les obus bulgares  
Споменик отъ Одринѣ - Дѣжия разрушена отъ българскитѣ гранати

Bulgar topçu zinciri Edirne'ye ates yağdırıyaya devam ediyordu. Sofya'daki Fransız askeri atesei Binbaşlı Martharel raporunda şöyle yazıyordu: "Edirne'nin alması tümüyle bir silah olan topun sanma attır." Topçunun bu rolü, Birinci Dünya Savaşı'ndaki önemini önceden temsiliydi. Profesör Hall, Bulgarların Avrupa'ya psikolojik bombardıman tecrübesini ve hava bombardımanı dehşetini sokan ilk ülke olduğunu vurgulamaktadır. Savaşın sonlarına doğru, her iki taraf askerleri de, amansız savaşın şekline geçen çatışmalarda birbirlerini imhaya çalışıyor. Şiddetli soğuk ve kar altında devam eden çatışmaların ardından General Ivanof, martın son haftasında kesin hücumu yapmaya karar verir. Bu plan; kuzeybatı, güney ve batıdan bir hazırlık bombardımanını takiben, ana hücumun, Türkler'in güvenlik konusunda endişe duymadıkları, doğudan yapılmasını öngörüydü.

22 Mart 1913'te dört taraftan şehre saldırılan Bulgar kuvvetleri, güney cephesine yüklenecikleri izlenimini verip, halbuiki doğu taraflarında tahkimat sistemini en leri ucu ile Aytaz Baba Tabyası'nı ele



gçerirerek şehre hakim olmaya başladı. Gece saat 03.00'te başlayan saldırı sonucunda Bulgarlar sabah 09.00'da şehre girdiler.

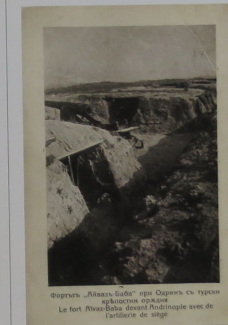
Kurtuluş umudunun kalmağının ardından Sükrü Paşa, bir gece içinde, düsmarına yarayabilecek malzeme ve binlerce tahrip edilmiş ve Arda üzerindeki demiryolu koprusunun atılması emrini verdi. 26 Mart Çarşamba sabahı saat 8.45'te, komuta merkezi olan Hidirlik Tabyası'ndaki telgraf direğine bezaz bayrak çekilecek, Edirne teslim oldu. Saat 13.00'te kilimci General Ivanof'a teslim eden Sükrü Paşa, daha sonra Bulgar birlikleri tarafından kabul edildi ve kalıcı törenle kendisine edilecekti.

30 Mayıs 1913'te Londra'da imzalanılan antlaşmaya, Türkiye-Bulgaristan sınırlarında Edirne-Enez hattı olarak kabul edildi ve Mideye Bulgarlar'a terk edildi. Ede etikleri başlanla kendileri bile inamakta zorlanan Balkan ülkeleri, kısa bir süre sonra, Osmanlı'nın yarattığı boşluğa Makedonya'nın paylaşılması konusunda kendi

**Sükrü Paşa'nın karargahı Hidirlik Tabyası'nın girişini (üstte).**  
**Aytaz Baba Tabyası'nda topçu bataryaları ve şehit erler (altta)**



aralarında anlaşamadı. Bulgaristan'ın Haziran 1913'te müttefiklerine saldırımasıyla ikinci Balkan savaşı başladı. Bulgaristan, önce Makedonya'daki Sırp ve Yunan kuvvetlerini yendi. Ancak birleşen Sırp ve Yunan ordusu, karşı saldırıyla Bulgarları püskürttü. Birinci savaşa katılmayan Romanya ise Dobruca'yı girdi. Balkan ülkeleri, savaşın ikinci evresinde birbirleriyle savaşa tutuştu. 21 Temmuz'da şehre giren Türk birlikleri karşılık görmediler Edirne'yi geri aldı. 10 Ağustos 1913 Bükres ve 29 Eylül 1913 tarihli İstanbul antlaşmalarıyla, Bulgarlar daha önce kazandıkları topraklarını büyük bölümünü kaybetti. Yunanistan, Selanik, Kavala ve Makedonya'yı geri aldı. Ederken, Sırbistan, Makedonya'nın kuzey kesimini, Romanya, Dobruca'yı aldı. Osmanlı ise, Balkanlar'daki topraklarının tamamını kaybetti.



Фортъ „Айтъз-Баба“ при Одринѣ съ триъ артилерійскы орудия  
Le fort Aytaz-Baba devant Andrinople avec de l'artillerie de siège

## Balkan Wars

The Balkan War, which had the quality of a rehearsal for the First World War, led to the First World War which saw the beginning of the XX. century and spurred the world into a disaster, the order set after this war triggered the Second World War.

The Ottoman Empire was rendered weak home and abroad after the Constitution in 1908, taking advantage of this opportunity, Bulgaria, Serbia, Montenegro and Greece united in order to share Macedonia and take hold of the Ottoman lands in Rumelia.

In October 1912, Montenegro, Bulgaria, Serbia and Greece respectively proclaimed war to the Ottoman Empire. The Balkan War broke out in Thracian Front in the east and in Macedonian and Albanian Fronts in the west. In the sea, the Greek navy attempted to invade the Aegean islands. Albania, which was in a state of rebellion, proclaimed its independence. The Turkish army was struck by a severe defeat from the Bulgarians in the Thracian Front and withdrew until Çatalca. In the mean time, the besieged Edirne was resisting the invasion. The Ottoman forces in the west were defeated by the Serbian. Thessaloniki was taken over by the Greek on 8, November.

The truce was proclaimed in December, 1912, the peace negotiations had been started in London. The Bulgarians, who had reinforced their troops following the armistice which was not finalized, started an intense attack. On 13, February, the heavy besiege cannons were brought to Edirne. The Bulgarian cannon line was continuing to inflict a rain of fire on Edirne. Edirne's take-over was ensured thanks to those cannons. Following the clashes that went on under severe cold and snow, the General Ivanov gave the order of precise assault in the final week of March. Following the preparatory bombardments from the northern west, south and west, the main assault was performed from the east and the besieging forces entered the city on 26 March 1913.

Via the act signed on 30 May 1913 in London, Edirne was abandoned to the Bulgarians. When the Balkan countries waged against one another in the second phase of the war, the Turkish troops that entered the city on 21, July took Edirne back without encountering any resistance.

## Edirne Kahramanı Şükrü Paşa

**E**dirne Savunması, 18 Ekim 1912'den 26 Mart 1913'e kadar ağır sartlar altında ve üstün düşman kuvvetlerine karşı gerçekleştirildi. Kale komutanlığına bu savaşta, azami 40-50 günlük bir savunma görevi verildi. Savunma imkânları, tesliyen ve gıda durumu buna bile yeterli olmadığı halde, yoksuluk ve sıkıntı içindeki Edirne, 160 gün düşmana teslim olmadı. Kale, içinde buluntulan bu koşullar altında, beklenenin çok üstünde görev serglendi.

Bulgurların Edirne'ye girdikten sonraki davranışları, yabancı basın tarafından, insanlık adına utanç verici olarak değerlendirilmiş, eserlerin toplandığı Sarayçı'ndeki ada "*ölüm ve elem adası*" olarak adlandırılmıştır. Binlerce eser, söpük ve açlıkla boğuşarak tüyler ürpertici bir şekilde can vermiş, açlıktan ölmece kabulünü yiyen Türk askerlerin ölümüne terk edilmiştir.

Edirne savunması sırasında yapılan savaşlarda, kayıplar kesin olarak belirlenmedi. 53 bin kişilik ordunun yüzde 25'nin kaybedildiği tahmin edilmektedir. Kaleyi kuşatan 160 bin kişilik Bulgar ve Sırp kuvvetlerinin kaybı ise 17 binden fazladır.

**Bulgar Kralı Ferdinand'ın Şükrü Paşa'ya hüküm gereği verisi Le Petit Journal'de resimlenmiştir. (altta) Oral Onur arşivi.**

**Şükrü Paşa ve General Ivanov (altta solda), Oral Onur arşivi.**

**Batı başınında yayımlanan Ressam Scott'un, Sarayçı'ndeki Türk esirleri ve açlıktan kabukları yemiş ağaçları tasvir eden tablosu.**



HOMMAGE AU DÉFENSEUR D'ANDRINOPLE

Le tsar Ferdinand de Bulgarie rend à Chukri Pacha l'épée que lui remit le glorieux vaincu



## Ferik Mehmet Şükrü Paşa (1857-1916)

**S**ükrü Paşa Erzurum'da doğdu. Babası Kolagası Mustafa Ağadır. 1881'de Mühendishane-i Hümayun'dan topçu teğmeni olarak mezunuyunun ardından, iki yıl kadar mühendishanede toprakluk ve Fransızca öğrenimliği yapıktan sonra yüzbaşı oldu. 1883 yılında öğrenim için gittiği Almanya'da dört yıl kaldı. Almanya dönüşü binbaşılığa yükseldi. 2. ve 3. Ordu'da

müfettişliklerde bulundu, 1908 yılında da müstaholdi. 1909 yılında 10. Redif müfettişliğine, daha sonra da Akdeniz Bogazi Mühafızlığı'na tayin edildi. Balkan Savaşı'nın kısa bir süre önce de Edirne Müstahkem Mevki Komutanlığı'na atandı. Bilgili, azimli ve iradeli bir komutan olarak tanınan General Şükrü, cesaret ve bilgisizliği Edirne savunmasını aklıyla şereflendirdi.

5 Haziran 1916'da zatürreden vefat eden Şükrü Paşa, önce İstanbul'da defnedildi. Edirne Savunması'nın komuta yerlerinden Kuyuk Tabya, Şükrü Paşa ve Balkan Savaşı şehitlerinin anısına, 1998 yılında, Balkan Savaşı Müzesi olarak düzenlenince, Paşa'nın mezarı da tabyada yapılan Şükrü Paşa Anıtı'na nakledildi.

Şükrü Paşa'nın Edirne Savunması bütün dünyaya büyük yankılar uyandırdı, derin bir hayranlık yarattı. Claude Farrere ve Pierre Loti'nin de aralarında bulunduğu yuzlere Fransız aydınlarının imzasını taşıyan "Altın Kitap", bir kelilece birlikte Şükrü Paşa'ya armağan edildi. Paşa'nın Almanya'daki arkadaşları da "Edirne Kahramanı Şükrü Paşa'nın Şerhine" yazılı bir anıt taşı yaptırıldılar.



## The Defense of Edirne

Edirne became a border city of defence and a military fortress, but experienced the greatest of its catastrophes in the winter of 1912-13. The city contained 53 000 military and 106 000 civilians and the Bulgarians attempted to capture it by a sudden raid. They were not successful to achieve this, whereupon they laid a siege over the city, starting from the 22<sup>nd</sup> of October. Their army numbered 160 000 men and was superior in materials and armament as well. The fortress had 480 cannons, many machine guns, ammunition and foodstuffs stocks were also sufficiently stored. However, there was considerable shortage in salt, sugar and gasoline as well as in hospital and medical equipment.

The defence of Edirne went through three phases. During the period between the beginning of their assault until the armistice signed on 22<sup>nd</sup> November 1912, the Bulgarians had not attempted to conquer the fortress by attacking it and carried on with heavy bombardment and propaganda. The city was partly destroyed by the fires as a consequence of the bombardment and food shortage became imminent.

The defence of Edirne lasted between 18<sup>th</sup> October 1912 and 26<sup>th</sup> March 1913, a total of 160 days with a limited defence potential and in a state of poverty and famine.

The behavior of the Bulgarians after entering Edirne was described as shameful in the name of humanity, by the foreign press. The island in Sarayçı where the prisoners of war were assembled, was described as "the island of shame and sorrow." Many prisoners had died in a terrible way by fighting with the cold and famine. Turkish soldiers were left simply to die after they could only eat the peels of the trees.

The losses in the war for the defense of Edirne could not be determined exactly. It is estimated that 25% of the army with 53 000 men was lost. The losses of the Bulgarian and Serbian forces that have laid siege on the fortress were counted to be more than 17 000.

### ■ Kaynakça

- Nazmi Çağan
- Balkan Harbinde Edirne
- Edirne 600. Fethi Yıldırım'ın Armağan Kitabı, TTK 1993
- Richard C. Hall
- Balkan Savaşları 1912-1913
- Horne'ın Kitabı 2003
- Yusuf Hikmet Bayur
- Birinci Balkan Savaşı
- Yeniünün Yayınları 1999
- Tarik Zafer Tunaya
- Hürriyet'in İlanı
- Yeniünün Yayınları 1999
- Zafer Toprak
- Cihan Harbi'nin Provası
- Balkan Harbi
- Toplumsal Tarih Dergisi sayı 104
- Vahdettin Ergin
- Avrupa'nın Arka Bahçesi Balkanlar
- Popüler Tarih Dergisi sayı 43
- Vahdettin Ergin
- Balkan Savaşları
- Popüler Tarih Dergisi sayı 50

## Çömlekakpınar Köyü İkiztepe B Tümülüsü Kurtarma Kazısı

Lalapaşa İlçesi'nin Çömlekakpınar Köyü'nde bulunan İkiztepe B Tümülüsü'nde 22 Eylül 2004'de başlayıp iki ay süren bir kurtarma kazısı gerçekleştirildi. Edirne Valiliği ve Çevre Koruma Vakfı'nın maddi katkılarıyla gerçekleştirilen kazılar Trakya Arkeolojisi açısından oldukça önemli sonuçlara ulaşımıştır.

**T**ümülüs tipi olu gömme adetine klasik çağda Yunan ve Roma dünyasında oldukça sık rastlanmaktadır. Türkiye'deki tümülüs tipi gömünün en yaygın olduğu yerlerden birisi de Trakya'dır.

Tümülüsler, Trak topluluklarının seçkin sınıllarının yerlerini temsil eden mezarlıklar ve onların zenginliklerini korumak amacıyla yapılmıştır. Genelde çevreye hakim tepeler ve sırtlar üzerinde bulunan Trakya tümülüsleri, komşularıyla sahip oldukları zenginlik ve gücünü ilan etmektedir.

Trakya'da müzelerin kurulmasıyla



birlikte, defneci müdahaleleri sonrasında tahrip olan çok sayıda tümülüsün kurtarma kazısı başarıyla yapılmıştır. Yapılan kurtarma kazılarının sonucunda, çok önemli eserler ve bilgiler ortaya çıkarılmıştır.

İkiztepe B Tümülüsü'nün korunan yüksekliği 11,00 m çapı ise 55 m kadardır. Tepenin eğim açısından gösterdiği kadariyle orijinal yüksekliğinin 15 m kadar olması gerekmektedir.

Kuzey-güney doğrultusunda açılan 2,5 m genişliğinde 15 m uzunluğundaki kesitte yapılan kazı çalışmaları sırasında çeşitli seviyelerde bulunan M.S. I. yy. a ait kırmızı astarlı seramik parçaları, tümülüsün Roma dönemine tarihlenirilebileceğini göstermiştir.

Kesitin merkezinde -9,34 m kotlarından itibaren 1,5 m'lik bir alanda yaklaşık törensel bir ateş çukuru bulunmuş ve çevresinden çeşitli formlarda seramik parçaları, erimsi cam parçaları ve çeşitli hayvanlara ait kemikler bulunmuştur.

Kazıda bulunan iki küçük altın yüzüğü birinde Minerva, diğerinde Mercur betimlenmiştir.

### Şahin Yıldırım

Arkeolog M.A.,  
Edirne Müzesi Müdürü

Mezar sahibinin ansına düzenlenen bir cenaze yemeğinin şölen ateşi bu bölgede yakılmıştır. Bulunan seramik parçalarının restorasyonunun tamamlanmasıyla birlikte 34 adet kap elde edilmiştir. Amfora, kulpu sevis kablana, bitkisel kabarmaya bezekli kilyk, balık tabakları, içki kapları ve kaseler bunlar arasındadır. Bulunan tüm bu malzeme, yakılan ateşin içine fırlatılmış olduğu için kırılmış ve ateşin içinde kalan kap parçalarının renklerinde yüksek sıcaklıktan dolayı farklılaşmalar meydana gelmiştir. Bulunan kapların bir kısmının yoresel atöylerde yapıldığı, bir kısmının ise ithal malzeme olduğu anlaşılmıştır. Yoğunlukta kırmızı astarlı M.S. I. yy. Roma dönemine tarihlenirilen içki kaplarının dışında, 'terra sigillata' diye adlandırılan oldukça kaliteli ithal kaplar da bu süren çukuru içerisinde bulunmuştur.

Kazı çalışmasının ilerleyen günlerinde -9,48 m kotlarında mezar çukuruyla karşılaşılmıştır. Doğu-batı doğrultusunda uzanan, 1,74 x 2,55 m ölçülerindeki bu mezar, platform seviyesinden yaklaşık 60 cm derinliğinde bir çukur açılarak olu-

rumludur. Bu mezar çukuru dış konturları, yapılan kremasyonun etkisiyle pışerek kiremit rengini almıştır.

Mezarn içerisindeki toprağın temizlenmesi ile birlikte, -10 m kotlarında mezar ve mezar hedyeleri karşılaşılmıştır. Mezar çukuru tam ortasında oldukça yoğun küllü bir tabaka bulunmuştur. Bu küllü tabakamın içinde mezar sahibinin çok az sayıda kalan ve yüksek ateşin etkisiyle oldukça bozulmuş durumda olan kemikleri yer almaktadır.

Bulunan mezar hedyeleri arasında; amphora, bronz omechoe, işlemeli bronz bir patera, 1 adet cam sürahi, 1 adet kulplu kase, 1 adet üzeri yiv motifli bardak ve 1 adet rhyton ile bronz bir sigilgis ve sigilgisle demir bir aparatla bağlanmış kulplu bir bronz yağ kabı yer almaktadır. Buluntular toprak basıncından dolayı kırık olarak ele geçmiştir.

Mezar alanında bulunan iki demir mızrak ucu ile demir bir hançer de oldukça buluzuk durumda dır.

Tümülüsün batı eteğinde de bir açma açılmış ve koroziyondan dolayı oldukça bozulmuş durumda olanın taşıdığı cenaze arabasının demir tekerlekleri ve gövde aksarı ve arabamın gövdesindeki abşap yük bölüme ait bronz parçalar ortaya çıkarılmıştır. Böylece, tarihsel anlatımlarda geçen Trak cenaze törenlerinde ritüellerin bir çoğu ile, bu tümülüsün kazısı sırasında karşılaşılmıştır.

Ölünün yakıldığı küçük çukuru içerisinde iki adet küçük altın yüzük bulunmuştur. Yüzüklerin birisinde başında Atika tipi migriyle betimlenmiş Minerva başı, diğerinde ise ayakta başı profilinden, vucudu sağa 4/3 oranında dönmuş, elinde

Kazıda bulunan seramik, cam ve metal eşyalar (altta).

Fotografier; Edirne Müzesi arşivi



Caduceus tutan Mercur betimlenmektedir. Bulunan eserler, mezar sahibinin genç bir savaşçı olduğunu göstermektedir.

Kemiklerin dağılımı ve çok küçük parçalar halinde bulunması, bu konuda bir fikre varılmasını zorlaştırmaktadır. Tümülüsün görkemli, ölen kişinin bu yörede Roma imparatorluğu döneminde hüküm sürmüş Trak selerinden birisinin, yakın akrabası olabileceğini göstermektedir. Bu tümülüsde görülen olu gömme adetinin bir benzeri de, Tekirdağ Müzesi tarafından gerçekleştirilen 'Hayrabolu, Haçılı Tek Höyük Tümülüsü Kurtarma Kazısı'dır. Dönem ve mezar tipolojisi açısından oldukça paralellik göstermektedir.

Ayrıca yakın çevrede yapılan incelemelerde 60 civarında tümülüs daha tespit edilmiştir. Bu kadar çok sayıda tümülüsün bulunduğu bu yörede bilinen ya da antik kaynaklar tarafından aktarılan bir antik kent bulunmamaktadır. Bu da bu bölgenin, Roma çağında yöresel özelliklerini koruyan Trak kabilelerinin, kentleşmemiş küçük yerleşim şekline oturdukları ve kendi özelliklerini koruduklarını göstermektedir.

Kazı sonrasında bulunan tüm eserlerin restorasyonu ve konservasyonu tamamlanmıştır. Tümülüsde açılan kesitlerin, mezarın ve cenaze arabasının mimari çizimleri yapılmış ve planları çıkarılmıştır. Ayrıca kazı yapılan alanın çevresi, dikeni tellerle çevrelenerek koruma altına alınmıştır.



## İkiztepe B Tümülüsü Recovery Excavation

A recovery excavation was performed on the İkiztepe B Tümülüsü found in the Comlekakpınar village of the District of Lalapaşa, which lasted two months. The excavations performed via the material contributions of the Edirne Governorship and the Environmental Protection Foundation ended with really significant results in terms of the Thracian Archeology.

The uncovered type corpse burial ritual is encountered quite frequently in the Greek and Roman settings during the Classical Age. The tumulus refers to the graves that represent the elite classes of the Thracian communities and they were constructed in order to preserve their wealth.

The preserved height of İkiztepe B Tümülüsü is 11,00 m and its diameter is around 55 m. The ceramic pieces with red lining belonging to the 1. cent. AD found at various levels during the excavation work performed in the dissection 2.5 m wide and 15 m long opened in the North-South orientation indicated that the tumulus might be dating back to the Roman era.

In the center of the dissection, inside and around a ritualistic fire pit in an area of 1.5 m starting from the -9,34 m coasts, ceramic pieces of various forms, melted pieces of glass, bones pertaining to various animals were found.

34 bowls including amphorae, handled service bowls, kilyk adorned with herbal engravings, fish tables, liquor bowls and cups were recovered.

During the excavation, graves and grave gifts were encountered at the -10 m coasts. The artifacts found indicate that the owner of the grave was a young warrior. The fact that the bones were found in a crumbled state in many small pieces makes it difficult to derive a conclusion concerning this issue.



## İki yüzyıldan beri köpüğü sönmeyen Edirne Mis Meyve Sabunu

YAZI: Behiç Günalan  
Fotoğraflar: ETUR arşivi

**XVII. yüzyılda sabunculuktaki yeni bir gelişme, Edirne'yi günümüzde kadar, kokulu meyve sabunculuğunun tek merkezli haline getirdi. Sabunculuk, Edirne'nin en önemli mesleği, halkın büyük bir bölümünün geçim kaynağını oluşturan sektör oldu.**

Dünyada ilk sabunu Mısırlılar, ilk kokulu sabunu ise Türkler yaptı. Türkler, sabuna geleceye kadar doğal soda, sıt kökü, kaşık otu ve kıl gibi çeşitli maddeleri temizlik amacıyla kullanıyordu. Toplum hayatımızda ve temizlik kültürümüzde sabun kullanılmıyın, XI. yüzyıldan itibaren yaygınlaşmaya başladığı görülüyor.

Osmanlı İmparatorluk coğrafyasında, Halep, Beyrut, Girit ve Ege kıyıları, sabun üretiminin önemli merkezleri arasında yer alıyordu. Ancak, XVII. yüzyılda sabunculuktaki yeni bir gelişme, Edirne'yi günümüze kadar, kokulu meyve sabunculuğunun tek merkezli haline getirdi. Sabunculuk, Edirne'nin en önemli mesleği, halkın büyük bir bölümünün geçim kaynağını oluşturan sektör oldu.

Sabun ustaları tarafından büyük titizlik ve özen gösterilerek, tek tek elle yapılan, misk, amber ve gül esansları katıldıktan sonra, her birine elma, armut, şeftali, limon,

portakal, üzüm, incir, muz, çilek, kayısı, erik, kiraz gibi meyve biçimleri verilen sabunlar, giderek bir meslek olmaktan daha çok, Edirne'ye özgü, özgün el sanatına dönüştü. Edirne'nin Sabunî Mahallesi, işte bu yıllardan günümüze miras kalmış bir semtin adıdır.

### Saray kadınlarının gözde kokusu

Dünya uygarlıklarında temizliğin simgesi olarak bilinen ve tanınan sabun,

Edirne'de XVII. yüzyıldan itibaren yeni bir kültürel kimlik kazandı. Her birine ayrı ayrı meyve biçimi verilerek yapılan kokulu meyve sabunları, Edirneli ustaların elinde artık yalnızca temizlik maddesi değil, aynı zamanda bir güzellik ve süslenme ürünü olmuştur.

Kokulu meyve sabunları, önce Osmanlı sarayında büyük itibar gördü; padişah eşleri ve kadınlarının bu sabunlarla yıkandı

mis gibi kokmaları hanedanlığın bir ayrıcalığı oldu. Bu sabunlar, padişahın isteği üzerine İstanbul Topkapı Sarayına gönderildi, Osmanlı harem hayatındaki cariyeleer arasında büyük bir değer kazandı; saygınlığın ve beğenilmişliğin sembolü oldu.

Saray haremindeki cariyeleerinde, padişahın huzuruna çıkmadan önce, meyve biçimindeki kokulu sabunlarla yıkanmaları sağlanmaya başlandı. Haremamızın talimatı ile sabunca başı tarafından kendisine meyve kokulu sabun verilen cariye; beğenilecek, padişahın huzuruna kabul edilmişse değer görüldüğünü anlardı. Böylece sabun alan cariye, huzura çıkmak üzere hazırlıklıdan hazırlandı. Meyve kokulu sabunlar, Osmanlı harem hayatında, bir dönem cariyeleer arasında gözetilgen işaret olarak kabul edildi.

### Çeyiz sandıklarının güzeli

Kokulu meyve sabunları, daha sonra Türk kültüründe padişah kızları da dahil, genç kızların çeyizlik sandıklarındaki değerli süs eşyaları arasında yerini aldı. İşlemeli hamam tasarımlarına içine konulan

kokulu meyve sabunları, gelinlik kızların çeyiz sandıklarında baş köşeye yerleşti. Bu gelenek, günümüzde çeyiz sandıklarına hamam taşı koyma adetinin de kaynağını oluşturdu.

### Mis sabunun adları

Edirne'de kısaca mis meyve sabunu olarak bilinen, kokulu meyve sabunlarının iki yüzyıllık tarihi içinde çok çeşitli adlarla anıldığını görmekteyiz. Padişahların diğer ülkelerin hükümdarlarına gönderdikleri hediye sandıklarında önemli bir yer edindiğini nedemi ile kokulu meyve sabunlarının yabancı ülkelerde "Osmanlı Sabunu" olarak adlandırıldığını biliyoruz. Misk, amber ve gül esanslarından kaynaklanan kokusu nedeniyle yaygın olarak "mis sabunu" olarak adlandırılan kokulu meyve sabunlarına sarayda gösterilen itibar nedeniyle de "saray sabunu" denilmiştir. Padişahların gözde hediye eşyaları arasında yer alan bu kokulu sabunun "pağışah sabunu" olarak anıldığı söylenir.

### Yeni den canlandırıldı

İki yüzyıllık meyve kokulu sabunculuğunun süs geleneksel ustaları Edirne'ye 1905 yılında Selânik'ten göç eden Arif Candere, 1945 yılında kadar, bu el sanatını sürdürmüştür.

Arif Candere'nin ölümünden sonra,

oglu Arif Reşat ile eşi Emine Candere bu el sanatını sürdürerek yaşatmışlardır. Arif Reşat Candere'nin 1992 yılında ölümünden sonra, mis meyve sabunu yapımıcılığı da unutulmaya başlanmıştır.

Bu unutulmaya terk edilen özgün el sanatı, Edirne Valiliği, Trakya Üniversitesi Anadolu Meslek Lisesi'nin başlatılan ile geleneksel yöntemlerle üretilmiş özendirilerek yeniden canlandırılması sağlanmıştır.

Böylece, günümüzde Edirne'nin önemli hediye eşyaları arasında yer alan, mis sabununun iki yüzyıllık sönen köpüğü yeniden kabarmıştır.

Bu yüzyıla kadar, Edirne'de bir zamanlar, saray kadınlarının çeyiz sandıklarının koku veren tarihi XVII.yy'da ise Osmanlı'da misk, amber, gül esansları katılarak al edilmiş bu sabunlarımızın, çeşitli meyve seklinde dönüştürülerek bir el sanatı haline gelmesi, dönem padişahlarının diğer ülke başkanlarına gönderdikleri hediye sandıklarında, "çok önemli süs eşyası" olarak yer almasıyla "Dünyanın ilk kokulu sabunu" olarak dünya uygarlık tarihine girdi. O yıllara kadar sabun bir temizlik ürünüydü, temizlik amacıyla kullanılırdı. O yıllar, sabunun cinsiyeti yoktu. Mis kokusuyla beraber, sabun dişleştik, kadımsılaştı. Saray kadınlarına teslim edilen çok kokmak amacıyla kullanılmaya başlandı. ■



## Edirne Fruit Soap

The first soap in the worlds was produced by the Egyptians and the first scanty soap was made by the Turkish. It is seen that the use of soap in our societal life and cleaning culture started to become rampant as of the XI. century.

A new advance in soap production in the XVII. century turned Edirne to the unique center of fruit soap production up until today. Soap production became the most important profession in Edirne, a sector which constituted the source of living for a great majority of the people.

Made one by one by the soap masters with great diligence and attention and shaped in the forms of fruits such as apple, peach, lemon, orange, grape, fig, banana, strawberry, apricot, plum, cherry after being imbued with the essences of musk, amber and rose, the soaps gained a new cultural identity by increasingly turning into an original handicraft specific to Edirne rather than a profession. The fruit soaps each of which are prepared in individual fruit shapes, had now become not only a cleaning material but also beauty and adornment products at the hands of masters from Edirne.

The scanty fruit soaps firstly received great appreciation in the Ottoman palace; the fact that the wives and women of the sultan washed with these soaps and smelled beautifully became a privilege of the dynasty.

The scanty fruit soaps later on took their place among the valuable adornment goods in the dowry chests of young maidens in the Turkish culture. Placed in engraved Turkish bath bowls, the fruit soaps took the lead corner in the dowry chests of young maidens that were would-be brides. This tradition also formed the origin of placing a Turkish bath bowl in the dowry chests today.



## Geleceğine Umutla Bakan İlçe Süloğlu

**Adını, XVI.yy'da Edirne Kirişhane Mahallesi'nin kurucusu Süle Çelebi'den alan Süloğlu, tarihi kimliği, doğal güzellikleriyle Edirne'nin küçük ama gelişmeye açık ilçelerinden biri...**

Osmanlılar 14. yüzyılın II. çeyreğinde Rumeli'ye geçtikten sonra, Türk akemeli Çehzade Süleyman, Hacı II Bey ve Lala Şahin Paşa komutasında fetih hareketlerine girişmişlerdi. Fetihlerden topyekânı adaleti yönetim ve hürriyeti sağlamaları, Süloğlu ve çevresinde de kolayca Türklerin eline geçmesini sağladı.

Anadolu'dan gelen Oğuz Türkleri boyundan Kocak Yörük ve Türkmenleri Süloğlu çevresinde iskan edilmüşü. Böylece geniş araziler üzerinde kasabalar, köyler, çiftlikler kurulmuştu. Yeni kurulan bu yerleşim yerlerine büyük ailelerin resimlerin adları verilmişti.

Süloğlu çiftliğinin 16. asrda kurulduğu



Süloğlu Barajı

tahmin edilmektedir. Edirne'nin Kirişhane Mahallesi'nin kurucusu **Hacı Süle Çelebi**'dir. Hacı Süle Çelebi 1559 Ekim ayında (Hicri 967 yılının Muharrem ayında) burada bir cami yaptırmıştı. Hacı Süle Çelebi 1568 yılında (Hicri 976 yılında) vefat etmiştir. Süle Köyü tamarının Süle Çelebi'nin babası **Hacı Sinan** dan kaldığı anlaşılıyor. Bundan sonra oğluna kaldığı için, bu yore Süloğlu adını almıştı. **Evliya Çelebi** Kırım dönüşünde, Muhiittin Baba ve Sandanışment Köyü üzerinden Hasköy'e geldiğini yazmaktadır. Yüzölçülünde Süloğlu çiftliğinin güzelliğinden bahsetmektedir.

Süloğlu ve yöresi 1828-1829 Osmanlı-



Rus Savaşı'nda yıkıma uğradı. Binlerce insan savaş sırasında ve sonradan meydana gelen salgın hastalıklar sonucu öldü. Daha sonra 93 Harbi diye anılan 1878-1879 Osmanlı-Rus Savaşı sonundaysa, göçmenler yerleştiler. Böylece iskan günümüze kadar çeşitli ülkelerden gelenler ile devam eder. Yöre en acı günlerini Balkan Savaşı'nda yaşadı. 1913'te esaret sona erer. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu'nun mağlub olması üzerine, 1920'de bu defa Yunan işgaline uğradı. İsgal 22 Kasım 1922'de sona erer.

Süloğlu, Cumhuriyet'in ilanından sonra 1934 yılına kadar Tatarlar nahiyesinde bağlı köy, 1934 yılında Edirne'ye bağlı nahiyeye, 1967 yılında belediye, 1990 yılında da ilçe olmuştur. 1990 yılında T.B.M.M.'nde ilçe oluşu ile ilgili kanun tasarısı görüşülürken Süloğlu adı Süloğlu olarak

değiştirildiği için, bundan sonra ismine Süloğlu denilmiştir.

### Coğrafi Yapısı:

İlçenin yüzölçümü 256 km<sup>2</sup>'dir. Güneyinde Havsa, doğusunda Kırklareli, kuzeyinde Lalapaşa ve batısında Edirne ile çevrilidir. Dalgalı bir arazi yapısına sahiptir. Başlıca yükseltileri Tavşan Tepe, Fakir Tepe, Yatsı Tepe ve Kamber Tepe'dir. Akarsuları,

Süloğlu Deresi ve Geçkinli Deresi'dir. Başlıca göletleri, Süloğlu Barajı, Kerametın, Sülecik ve Geçkinli göletleridir. Karasal iklim hüküm sürer. Halkın başlıca geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Genellikle kuru tarım daha çok yapılır. Başlıca tarım ürünleri, tahıllar, ayçiçeği ve mısırıdır. İlçede daha çok büyük baş hayvancılığı-süt inekliği yapılır, küçük baş hayvanlardan koyun yetiştirilir, ancılıkta gelişmeye başlamıştır.

### Tarihi Eserleri ve Turistik Yerleri:

Süloğlu ve çevresi eski çağlardan günümüze kadar önemli uygarlıklara beşiklik etmiştir. Bu dönemlere ait Kerametın, Tatarlar ve Demurcalı köyleri arasındaki yörede, tarihcısına deneme ait ilk anıtsal mezar örneklerinden, mehir ve dolmenler bulunmaktadır. Geçkinli-Küküker köylen civarında Trak dönemine ait mezarlar alan tümölüler yer alır. Yine Tatarlar Köyü civarında anıt niteliğinde Tatar Türbesi bulunmaktadır. Balkan Savaşlarının yogan olarak geçtiği Geçkinli Köyü'nde Balkan Şehitleri Abidesi yer alır.



Tatar Türbesi



Geçkinli Köyü'nde Balkan Şehitleri Anıtı

İlçe turizm bakımından fazla gelişmemiştir. Süloğlu Barajı ve parkı ile, Küküker Korusu yaz mevsiminde önemli mesire yerleridir. İlçede bulunan Süloğlu Barajı, Kerametın, Sülecik, Geçkinli göletleri yöresel turizm gelişmesine katkıda bulunmuştur.

### Sanayi ve Yeraltı Zenginlik Kaynakları:

İlçe sanayi bakımından gelişmemiştir, daha çok tarımsal alar üretimine yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Bunların içinde en önemlisi **'Kabak Çekirdeği Ayırma Makinesi'**dir. Üretilen makineyi yurtiçinde sattığı gibi, yurtdışında da Yunanistan, Romanya, Bulgaristan ve Ukrayna gibi ülkelere ihraç edilmektedir.

İlçenin Demurcalı yöresinde 1993 yılında başlatılan Edirne Organize Sanayi Bölgesi altyapı çalışmaları 260 hektar arazi üzerinde devam etmektedir. Sanayi Bölgesi faaliyete geçene göre için büyük katkısı olacağı düşünülmektedir.

İlçe yeraltı zenginlik kaynakları bakımından fazla önemli olmamakla birlikte, Geçkinli Köyü yakınında **lymit kömürü**, Süloğlu yakınında **kuars madenleri** işlenmektedir. Yine Süloğlu'nun kuzeyindeki Aktaşlar yöresinde **mermer madeni** bulunmaktadır.

### Nüfus ve Sosyal Durum:

İlçe, 10 köy ve merkezdeki dört mahalleden oluşmaktadır. 1997 nüfus sayımında ilçe merkezinin nüfusu 5.633, bağlı köyleri ile birlikte toplam nüfusu 11.426 iken, 2000 nüfus sayımının göre ilçe merkezi 6.546, bağlı köylerle birlikte toplam nüfusu 11.912 kişi olmuştur. Nüfus artışı fazla değildir. Yörenin sanayi yönünden fazla gelişmemesi dışarıya nüfus göçünün artmasına sebep olmaktadır. ■

## Süloğlu

Süloğlu and its vicinity were taken over by the Turks in the 14. century. The Turks coming from Anatolia settled around Süloğlu, towns, villages and farms had been set up.

It is estimated that the Süloğlu farm was established in the 16. century. The crown land was inherited by Hacı Süle Çelebi from his father, since it was inherited by his son upon his death, this region took the name Süloğlu.

Having suffered from destruction during the Russian invasions of 1828 and 1878, Süloğlu and its proximity was settled by migrants following the wars. The region went through its most agonizing days during the time of the Balkan War. Having been salvaged from slavery in 1913, Süloğlu was inflicted by the Greek invasion in 1920 after the First World War. The invasion ended on 22. November, 1922.

After the proclamation of the Republic, Süloğlu became a sub-district under Edirne in 1934, while it was previously a village. It had its municipality in 1967 and became a district in 1990.

The surface area of the district is 256 km<sup>2</sup>. It is surrounded by Havsa in the south, Kırklareli in the east, Lalapaşa in the north and Edirne in the west. An immlate climate prevails in this region. The main sources of living of the people are agriculture and animal husbandry. The principal agricultural products are grains, sunflower and corn.

Süloğlu and its proximity served as a cradle for important civilizations starting from ancient ages to date. In the zone surrounded by the Kerametın, Tatarlar and Demurcalı villages, there are megaliths and dolmens, which are among the examples for monumental graves pertaining to the pre-historic period. Around the Geçkinli-Küküker villages, there are the tumulus graves which belong to the Thrax period. Also, around the Tatarlar village, there is the Tatar Mausoleum which has the quality of a monument. In the Geçkinli village, where there were intense conflicts during the Balkan Wars is the Balkan Martyrs Memorial.

The district is not highly developed in terms of tourism. The Süloğlu Dam and park as well as the Küküker Hound are important rehabilitation locations during the summer season.

The population of the district center is 6.546, the total population including the villages is 11.912.



## Dr. Rifat Osman Bey ve Edirne

**"Acaba kaç mimar, meslek hayatında asıl konus dışındaki bir alanda Rifat Osman Bey kadar derinlemesine inceleme yapıp, karakterli eserler meydana getirmiştir."**

**T**ıbbiyeden her şey, bazen de hekim çıkar" sözü, Rifat Osman Bey'in karşısında tasamakta olduğu espiyriyi büyük ölçüde yitirir.

O zaman, "Tıbbiyeden bazen de Rifat Osman Bey gibi çok yönlü değerler taşıyan hekimler de çıkar" demek gerek.

•**Rifat Osman Bey, uzman bir radyologdur.** Hem de bu branşın ülkemizdeki kurucusu Alman Prof. Dr. Robert Reider (Rayder Paşa) nın yetiştirdiği ilk radyologlarımızdan biridir.

Manastır, Selanik hastahaneleri ile Edirne Merkez Asker Hastahanesi'nin röntgen cihazlarını O kurmuştur.

•**Rifat Osman Bey ressamdır.**

Zaten okul arkadaşları ona ressam Rifat derlermiş. Karakalem, sulu ve yağlıboya eserleri, onun bu yoldaki hünerlerini bizlere gösteren reddedilmiş şahitleridir.

•**Rifat Osman Bey, aynı zamanda bir**

*Dr. Rifat Osman'ın desen çalışmalarından "Saray Köprüsü ve Terazi Kasrı" (üste), Tossavizade Rifat Osman'ın Süheyl Ünver'e imzaladığı fotoğrafı (solda), Edirne Sarayı kitabından alınmıştır.*

**Yrd. Doç. Dr. Ratip Kazancıgil**  
T.Ü. Tıp Fakültesi Deontoloji ve  
Tıp Tarihi Anabilim Dalı

**mimar-mühendistir.** Hekim sıfatından, bu konuyla ilgilenen ilk tabiptri, diyebiliriz.

Edirne İttihat ve Terakki Kulübü olarak yapılabilen Halk Eğitimi Merkezi olarak kullanılan binanın hem miman, hem inşaat mühendisi odur. Buna ek olarak da te mekan süslemeleri de onun kalemlerinden çıkmıştır. Gerek tavun, gerekse çini, pano ve cerevelerdeki motifler onun süslemelik dalındaki gucunu göstermektedir.

O, adı geçen binanın önündeki ve Merkez Asker Hastahanesi'nin avlusunda yapılmış olup halen Edirne merkezindeki Bedesten önüne getirilmiş bulunan çemelerin de mimarıdır.

Keza, Edirne Memleket Hastahanesi ve Kırklareli Asker Hastahanesi de onun çizdiği projeler uygulanarak yapılmıştır. Edirne dışında, Ankara Belediyesi'nin özel konutları için düzenlediği yarışmaya da projeler göndermiştir.

Ayrıca, Türk evlerinin mimari özelliklerini incelemiş, Edirne evleri hakkında kroki ve fotoğraflı bir kitap hazırlamıştır ki bu, 1974 tarihinde "Edirne Evleri" adıyla yayımlanmıştır.

Kaleiçi'den birkaç evin planlarını da O

çizmiştir. Bir durum karşısında ister istemez alda şu sorular geliyor: acaba kaç mimar, meslek hayatında konusunu asıl konus dışındaki bir alanda Rifat Osman Bey kadar derinlemesine inceleme yapıp, karakterli eserler meydana getirmiştir.

Sadece bu yeteneği onun büyüklüğünü göstermeye yetiyor sanırım.

•**Rifat Osman Bey, amatör ruhlu profesyonel bir fotoğrafçıdır.** Tutuz objektifi ile (o dönemde henüz film keşfedilmemiş olup fotoğraflar cam plakalara çekiliyordu) tespit etmiş olduğu fotoğrafların bir bölümü kartpostallar halinde, bir bölümü de kaptalara basılmış olarak elimizde bulunmaktadı. Özellikle Edirne üzerindeki resimlemeleri bugün için çok değerli kaynak oluşturmaktadır.

•**O, profesyonel güçte bir müzeci ve kutuphanecidir.**

Edirne müzesini imadde ve manevi kişisel cabasıyla kurmuş ve Selimiye kitablığındaki çalışmalar ile de o paşa biçimleşme eserleri gün ışığına çıkartan yine Rifat Osman Bey'dir.

•**Rifat Osman Bey, günümüzün bilimsel anlayışına uygun bir tarih yazardır.**

Eserlerindeki belgesel metanetin prensiplerini resim hocası Seyit Nuh Bey'in almıştır. Hocası O'na: "Belgezi Türk tarih yazmak, mangal başında masal anlatmaya benzem" demiş. O da yazdıklarında bu çok değerli sözü kendisine rehber edinmiştir. Bu yolda vermiş olduğu eserler, özellikle Edirne tarihi ve mimari tarihimize için paha biçilmez kaynaklar oluşturmaktadır. Onun, Edirne tarihi alanında yazmış olduğu eserler şunlardır:

### 1. EDİRNE REHNÜMASI

Bu şehir rehberi karakterlerindeki bir eser olup, Edirne'deki Türk varlığını ve Türk Edirne'yi yabancılarla karşı tanıtma,



savunma ve ispatlama psikolojisi içinde yazılmış olduğu kanısını vermektedir. Edirne'nin kısaca tarihi ve coğrafyası üzerinde durulduktan sonra, şehrin değerli mimari eserleri, camileri, meşitleri, han, hamam ve kervansarayları, köprüleri, çeşmeleri, çarşları, mahalleleri ve şu yollar hakkında ayrıntılı bilgiler vermektedir. Ayrıca Balkan savaşlarındaki Edirne'nin kara günleri ve işgal sırasında Bulgar askerlerinin yapmış oldukları insanlık dışı zulümleri de Edirnelilerle beraber yaşamış bir kişi olarak ayrıntılı ile anlatılmaktadır.

Gazimihal Köprüsü civarındaki evi de işgal ordusu askerlerince basılıp yağma edilmiş ve bu sırada pek değerli kitapları ile koleksiyonları ve değerli arşivleri de kaçırmıştır. Kendisi de tutsak edilerek, saray içine götürülmüştür. Adı geçen bu eser, 1920 yılında eski Türk alfabesiyle 500 nüsha olarak Edirne'de basılmıştır. Edirne Behnümâsı, tarafından günümüz yazısına ve diline çevrilerek 1994 yılında Türk Kültürü ve Tarih Araştırmaları Derneği Edirne şubesinde yayımlanmıştır.

### 2. EDİRNE SARAYLARI

Üzerinde 25 yıl çalıştığı bu eser hakkında Rifat Osman Bey, kendisinden sonrakilere vasiyet nitliğinde şu dilekte bulunuyor: "Yazmış olduğum saray kitabımı benimle beraber öldürmeyiniz, elimizden ne gelirse, şu vatanın aaslı bir çare sahip iseniz onu hıllanarak yayınlattınız zira çok yazıktr. Tarihimizin bir bölümü buşüban bilimez olacaktır. Saray kitabı benim deşil, gelecekteki tam Türk millî toplumumuzdur".

Bu eser, Türk Tarih Kurumu tarafından yayımlanmıştır.

### 3. EDİRNE TARİHİ

Bu eserin orijinalı Türk Tarih Kurumu Kütüphanesinde olup (fotokopisi elimizde). Çevirisi tamamlanmış ona da yayımlanacaktır.

### 4. EDİRNE EFKAF TARİHİ

Eski Türk alfabesi sıralamasıyla (TT) harine kadar Edirne vakıflarının durumunu anlatan birinci cildi hazırlanmış olup, bu önemli eser Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanmıştır.

5. Rifat Osman Bey'in, tarih yazarken dışında bazı dergi ve gazetelerde (Millî Mecma, Hayat mecmuası, Edirne Milli Gazete gibi) de değişik konularda çok sayıda makaleleri yayımlanmıştır.

### 6. O, "Hayatım ve Hatıralarım" adıyla

*Dr. Rifat Osman'ın çalışmalarından "Edirne'de Bir Sokak".*



**"Bu kadar farklı dallarda profesyonellic dercesine eser verip hüner gösteren Rifat Osman Bey'i acaba hangi branşın adıyla anıp yazalım? Ben diyorum ki, en isabetli davranış; O'na sadece Tosavizade Rifat Osman demektir. O, bu isimle bütün hünerlerinin üzerine yükülmüştür."**

bir yaşam öyküsünü ve bir süre içinde karışılmış olduğu önemli olayları da kaleme almıştır. Özellikle Gülhane Hastanesi'nin İstanbul'daki kuruluş döneminin fotoğraflarına anlatılan bu önemli eser, tarihimizden günümüze yazısına ve diline çevrilip 100. kuruluş yıldönümünde Gata tarafından yayımlanmıştır.

### 7. EDİRNE EVLERİ

Rifat Osman Bey, Edirne evleri üzerinde de çalışmış, yeni ev planları yapmış, eski Edirne evlerinin özelliklerini, yapılar, resim ve kroki ile bizlere tanıtmıştır. Bu eser, Prof. Dr. A. Süheyl Ünver tarafından yayına hazırlanmış. 1976 yılında, Türkiye Turgut ve Otomobil Kurumu tarafından İstanbul'da bastırılmıştır.

### 8. Mektupları:

Rifat Osman Bey, en fazla, rahmetli Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver hocamızla mektuplaşmıştır. Bu mektuplar, alışımlı üstünde, tarih, bilim, felsefe ve sanat ve sehirlik ve turizm kadar değişik konulara temas edilen bunlar üzerinde fikir ve görüş belirtir çok değerli kaynaklardır. O, sadece "dedi ki-demis ki" diyen türden değil "diyorum ki" diyen bir yazardır. Sanırım

ki günümüzde de bu nitelikteki kalemlere büyük ihtiyacımız vardır. Orjinalleri Süleymaniye Kütüphanesi'nde bulunan Rifat Osman Bey den Sühey' Ünver'e ve ondan da Rifat Osman Bey'e yazılmış olan 700 kadar mektubun fotokopileri arşivimizde olup yeni yazıma çevirme işine başlamış bulunuyoruz.

- Rifat Osman, iyi bir çitçimdir. A. Edirne İsk Okullar Sağlık Öğretmenliği ve Tabipliği
- B. Edirne Kız Öğretmen Okulu Sağlık Öğretmenliği ve Tabipliği
- C. Edirne Sanayi Okulu Resim Öğretmenliği
- D. Edirne Erkek Lisesi ve Kız Ortaokulu Sağlık Öğretmenliği ve Tabipliği

Şimdi bir kere daha düşünelim. Rifat Osman Bey'in, hekimliğini ve bu alandaki hizmetlerini çok faze edip sadece tarazı yapılmış bir terazi kefesine koysak, acaba bu brangisa onu tartacak kaç yazar çikartabilir? Tiyybe, bazen de böyle hekimler yetişir.

•En nihayet, Rifat Osman Bey, her tibbiyeti gibi vatansever, milliyetperver, yenilkeci bir karaktere sahiptir. O'nun öğrenciliği döneminde büyük suçlardan sayılan bu inançlından dolayı O da, daha birçokları gibi sorguya çekilmiş, aylar boyu tutuklu olarak demir parmaklıklar arkasında zindan hayatı yaşamıştır.

İşte, 1874 yılında Üsküdar'da doğup 1898 yılında Asker Tıbbiye Tabiatlık Okulunda Rayder Paşa'nın yanında asistan olarak çalışıp röngren uzmanı olan Rifat Osman Bey, 21 Ekim 1903 yılında sol kolağası rübbesi ve radyoloji uzmanı olarak Edirne Merkez Asker Hastanesi'ne atanmıştır.

Rifat Osman Bey'in büyük cediti ise, daha Sultan II. Murad döneminde Tosya'dan Edirne'ye gelip Camiardı Medresesi'nde okuması, Fatih Sultan Mehmet'in beraberinde İstanbul fethine katılıp Fatih'in emriyle Ayasofya'nın kubbe kapısının açılışında dua etmiş olan Tosyalı



## Rifat Osman Bey Edirne'de Edirne için yaşadı ve kalem ve fırçası ve objektifi ile Edirne'yi yaşattı ve nihayet aşık olduğu Edirne'ye doymadan Edirne-Edirne diye feryat ederek 10 Mayıs 1933 yılında bu ölümlü dünyadan kalıcı aleme göçüp Edirne topraklarına karıştı.

Yazıcıoğlu Osman Efendi'dir. Boylece, Rifat Osman Bey'in Edirne ile ilgili, soyu yönünden yüzlerce yıl evvela dayanır.

**Rifat Osman Bey, Edirne'ye gelişini şöyle anlatır:**

"1904 yılı Nisan'ın 20. günü Edirne'ye geldim. Hayatımda ilk defa olarak vatanım olan İstanbul'dan ayrıldığım benim biraz şaşkıntı. İlk günlerde Edirne'de ayırtık duyularıyla doluştığım sanırım. Bu vazife vatanımda, doğup büyüdüğüm yerlere benzer bir yer arıyor gibiydim. Beni teselli ve üzüntülü günlerimde yataştran cihet, küçük dükkanlı çarşılar, kalabalık olmayan sessiz sokakları, huru, muslubazuş çesmeleri, terk edilmiş harap mesiteleri, sahipsiz türbeleri, cemaatsiz camileri, sıralanmış bahçeneleri ile İstanbul'un bir mahallesi gibi Edirne'nin vatanıma pek çok benzemesidir."

Rifat Osman Bey Edirne'ye işte bu duygularla başlamıştır.

Bu bağ, zamanla tutkuya, aşka, hatta kara sevdaya dönüşmüştür. O, artık bir Edirnekeç veya benzeri bir deyişle Edirnekolik olmuş. Edirne ile ruh ve beden ilişkisi içinde bütünleşmiştir. Bazen kendisi ruh olup Edirne bedeninin harap kimsesiz devlet düşkünlü köşelerini aydınlatır, onlara adeta hayatıyet kazandırır, bazen de Edirne ruh olup O'nun Edirne bedeninin engin hayal alemlerine uçarır.

Bu heyecan içinde artık O'nun kalemi ve fırçası Edirne için çalışır ve sanatının bütün hünerlerini onun için kağıda ve

tuvale doker.

Rifat Osman Bey'in Edirne tutkusunu anlatan birçok yazısı vardır.

Artık o, Edirne ile uyuyup Edirne ile uyanmaktadır.

Rifat Osman Bey, 1904 yılında 1933 yılına kadar geçen ve küçük aralıklarla bölünmüş birkaç yıl dışındaki hayatını Edirne'de geçirmiştir.

Son yıllarda artık o, albümin, nefes darlığı, hazimsizlik ve karaciğer rahatsızlıklarından şikayet etmekte ve bu durumu ona ölümü düşündürmektedir. 25 Şubat 1929 tarihli mektubunda:

"Kim bilirdi hangi yakın bir gelecekte Edirne'nin perestişkanı (aşık) olan İstanbullu Rifat Osman, bu tarihi beldeyi aziz doğum yerine bağlayan İstanbul yolunun kenarındaki ölüme bahçesine uzanacak ve adedi pek çoklara varmayacak olan birkaç hadırşınasın duaları, yazın harareti böceklerle sarıların söyletiren hiçlerden gelen hiclere güden bu nağmelerin dalgalarına karışarak haybolacak" diyor.

19 Ekim 1930 tarihli mektubunda:

"Şu zavallı Edirne'de kaleminden, fırçamdıan geçmeye muhtaç ne parçalar var ki, bağıra bağıra mahvoluyorum. Daha doğrusu ben feryat ede ede onları bırakıp gidiyorum. Sanhi onlar güzergahta sabit hadem birer selamhâr dost ve ben de, fevhalade süratli bir trenin yolcusu..." diyor.

Onun hatıra ise, biraktığı değerli eserleri ile sonsuzca kadar yazıyacak ve daima hürmet, sevgi, saygı ve rahmetle anılacaktır. Ruhu şad olsun. ■

### Kaynakça:

- 1.Dr. Rifat Osman; Edirne Sarayı
- 2.Dr. Rifat Osman; Edirne Evleri
- 3.Dr. Rifat Osman; Edirne Rehnüması
- 4.Dr. Rifat Osman; Ord. Prof. Dr. A. Sühey' Ünver'e yazmış olduğu mektuplar
- 5.Cevdet Çulupur (Eminiki Tüm. Gen); Tosyalızâde Dr. Rifat Osman
- 6.Dr. Rifat Osman Bey'in "Edirne Tarihi" adlı eseri (Aslı Türk Tarih Kurumu arşivinde, fotokopisi T.Ü. Tıp Fakültesi Deontoloji ve Tıp Tarihi Dr. Ratıp Kazancıgil Kütüphanesinde olup dili ve yazısı Osmanlı'cadir ve henüz yayınlanmamıştır.
- 7.Dr. Rifat Osman; Edirne Evkaf Tarihi
- 8.Dr. Rifat Osman; Hayatım ve Hatıratım
- 9.Ord. Prof. Dr. A. Sühey' Ünver'in şifahi olarak anlattıklarından tuttuğum notlar
- 10.Dr. Rifat Osman Bey'in kızı Sayın Mihr-ünnaz Hanımefendi'den babası hakkında aldığım notlar.



KURULUŞ 1961

## Edirne'den Hediye

LOKUM - BADEM EZMESİ - DEVA-İ MİSK ÇİKOLATA VE SPESİYAL ÜRÜNLER

# keçecizade®

Merkez: Hükümet Caddesi No: 5 Edirne Tel: (0284) 225 24 81-213 23 60  
Şube: Eski Cami Karşısı Belediye Çarşısı No: 4 Edirne Tel: (0284) 225 26 81

[www.keçecizade.com](http://www.keçecizade.com)



Olağanüstü güzellikteki ortamı, nefes et ve balık çeşitleriyle; davet, toplantı ve grup yemeklerinin vazgeçilmez mekânı...



Geniş kapasiteli kapalı salon, bahçe ve teras alternatifleriyle hizmetinizde...

Karaağaç Yolu Üzeri Edirne  
Tel: 0284-212 24 89-213 06 00  
Fax: 0284-212 67 63

# Edirne, 'olmazsa olmaz' projelerine yoğunlaştı

**DÜNYA'ya konusan Edirne**  
Valisi Nusret Miroğlu,  
"Bulgaristan ile ekonomik ve  
kültürel işbirliğine geçecekleri  
Projelerimizin birinin hedefi  
kapalıdır. Kapalı değil, yarı  
açıkta projemiz,  
Kapaklı değil, yarı açıkta  
ortadan kaldırarak Hamzabeyli  
Sınır Kapısı'nı açarak hizmet  
girmeye. Edirne'deki projelerin  
ülşams ağsı güçlendirecektir.  
Bu da öpçe, Edirne'yi olmazsa  
olmaz" diye konuştu.



● **Bülent SARILCIÖZ - EDİRNE**  
Edirne'de "olmazsa olmaz" olan  
kültür, turizm, eğitim ve  
ekonomik işbirlikleri  
Hamzabeyli Sınır Kapısı'nın  
açılmasıyla, ülke  
sınır ağsını güçlendirecek  
ilecektir.  
**DÜNYA'ya konusan Edirne** Valisi  
Nusret Miroğlu, perşembe günü  
de, bir...

## 527 projeden 377'si tamam

Edirne Valisi Nusret Miroğlu, Edirne'de 2004 yılı yatırım programında yer alan 527 projeden 377'sinin tamamlandığını bildirdi. 89 proje de henüz başlanmadığı için, toplam 527 projenin 377'si tamamlandı. Miroğlu, "Edirne'de 2004 yılı yatırım programında yer alan 527 projeden 377'si tamamlandı. 89 proje de henüz başlanmadığı için, toplam 527 projenin 377'si tamamlandı. Miroğlu, "Edirne'de 2004 yılı yatırım programında yer alan 527 projeden 377'si tamamlandı. 89 proje de henüz başlanmadığı için, toplam 527 projenin 377'si tamamlandı."

## ekonomiye de hareketlendirecek

"Hamzabeyli Sınır Kapısı'nın açılmasıyla, ülke sınırlarını güçlendirecek. Edirne'de 2004 yılı yatırım programında yer alan 527 projeden 377'si tamamlandı. 89 proje de henüz başlanmadığı için, toplam 527 projenin 377'si tamamlandı. Miroğlu, "Edirne'de 2004 yılı yatırım programında yer alan 527 projeden 377'si tamamlandı. 89 proje de henüz başlanmadığı için, toplam 527 projenin 377'si tamamlandı."

### 3 köprü, 3 halkı Barış Adası'nda buluşturacak

Meriç Nehri'ne sınır oluşturan ve 170 dönümü Türkiye, 85 dönümü Yunanistan, 85 dönümü Bulgaristan'a ait olan Kavak Adası, "Barış ve Dostluk Adası" olarak...

### Dünyada eşi yok

Meriç Nehri'ne sınır oluşturan ve 170 dönümü Türkiye, 85 dönümü Yunanistan, 85 dönümü Bulgaristan'a ait olan Kavak Adası, "Barış ve Dostluk Adası" olarak...

### 6 Yurt Haberleri

Sınır valilerinden turizm dayanışması

● **Bülent SARILCIÖZ - EDİRNE**  
Edirne, Yanya ve Bulgaristan'da sınır kapılarında 13 bin valisi Edirne'de bir araya gelerek, turizm dayanışması konusunda...

### Bölgesel Kalkınma ve Sınır Ötesi İşbirliği Programları hızla ilerliyor

Edirne Valisi Nusret Miroğlu, "Edirne'de 2004 yılı yatırım programında yer alan 527 projeden 377'si tamamlandı. 89 proje de henüz başlanmadığı için, toplam 527 projenin 377'si tamamlandı."

## Restore edilen şehir EDİRNE

Edirne'nin tarihi yapıları restore edilerek, şehrin yüzü güldürüldü. Fotoğraflar, çizimler ve metinler içeriyor.

## Saros Körfezi

Geziyolu Saros Körfezi

## Kültür ve turizm kenti EDİRNE

Gezilecek görülecek yerler

## Selimiyе Camii

Dünya mimarî tarihinin en önemli eseri

## 22700

Sınırdaki Kent





Merkez: Londra Asfaltı, Altuntaş İşhanı K: 2 Etilme  
Tel: (0284) 225 38 08-225 52 16 Fax: (0284) 212 22 94  
Showroom: Londra Asfaltı No: 27/B Etilme

## MÜTEAHHİT KASIM KAHRAMAN

Gündođdu Cad. Mete İşhanı No.  
17/17 Üsküdar/İstanbul  
Tel: 0533- 641 30 07



İsmail Yener-Hurşit Yener-Suat Hayri Yener

- Her Türü İnşaat ve Taahhüt Nakliye işleri
- Kereste İmalatı
- Mermer Kesim ve Montaj İşleri
- İnşaat Malzemeleri Alım Satımı
- Turistik Tesis İşletmeciliği
- Bilimüm İthalat ve İhracat İşleri

Büro: 0284-714 32 91-714 15 11  
Kereste: 0284-714 12 40  
Mermer: 0284-715 08 47

## FUAT YENER İNŞAAT A.Ş. YEN-TAŞ İNŞ. LTD. ŞTİ.

Her türlü resmi ve özel inşaat işleri müteahhitiği, taş ocağı ve nakliye işletmeciliği, altyapı ve her türlü yol yapım işleri, proje ve danışmanlık hizmetleri üzerinde iştiğal etmektedir.

Halen bölgemizde; Keşan Devlet Hastanesi İns., Özel Apt. İns., Sağlık Ocağı İns., 450 yatak 5 yıldız otel inş. ve danışmanlık, karayolları sanat yapısı ve yol yapım müteahhit işleri devam etmektedir.

Hastane Cad. Baygöl Apt. No: 39  
Keşan/Edirne  
Tel: 0284-715 02 10-11  
Faks: 0284-714 91 52

babadan ođula dededen toruna nesiller boyu

# EZMECİOđLU

*Hüsamettin Eriten Mahdumları*

Bademzesmesi  
Deva-Misk  
Badem Kurabiyesi  
Lokum  
Reçel



YILLARDIR BERABER

Nikah Şekerleri  
Mevlüt Şekerleri  
Çikolata Çeşitleri  
Kavala Kurabiyesi

TAMAMEN EL YAPIMI GÜNLÜK İMALAT

## BADEMEZMESİ

Alpaşa Çarşısı No: 1 (Üst Dükkanlar) Etilme  
Tel: (0284) 212 57 42



## MERVE İNŞAAT

Taah. Müh. Nak. Tic. Ltd. Şti.



İNŞAAT YAPI NAK. SAN. ve TIC. LTD. ŞTİ.

**AZMİ KUVVETLİ**  
İnşaat Mühendisi-Müteahhit

Merkez: K. Maraş Cad. İpekyolu İş Merkezi Kat: 6 No: 108 Trabzon  
Tel: 0462-321 95 19-321 93 62 Faks: 0462-321 01 61  
Şube: Bestekar Sok. No: 49/12 Kavaklıdere/Ankara  
Tel: 0312-467 07 01 pbx Faks: 0312-467 06 60



**Ankara ve Trabzon'da  
anahtar teslimi  
satılık lüks daireler!**



## Karaağaç Yolu'nda Kış...

Kapak Fotoğrafı: Aldo Dorfani  
(Oral Onur koleksiyonu)

Fotoğraf tutkunlarının her mevsimde keyifli ve hüzünlü duygularla vazgeçemediği bir konudur Karaağaç Yolu...

Tarihi köprülerle geçilen nehirlerin diğer yakasında, Edime'yi derinlikli bir tarihe bağlayan yol, anıtsal çınarları görkeminden çok şey yitirse de dinginlik veren görünümüyle kucaklar yolcularını. Bugünkü adıyla "Lozan Caddesi"; tarihin zorlu dönemlerinden geçip, sınırların aydınlık coğrafyasına uzanan Cumhuriyet'in simgelerinden biridir...

Savaşlar, göçler, yangınlar ve acılarıyla yorgun düşmüş bir kentin üşüyen yüzünün belleklerde kalan izidir "Karaağaç Yolunda Kış". Kapak konusu yaptığımız 26 Mart'ta, "Edime'nin En Uzun Kışı" temasıyla bu kareyle anlatılmak istedik. Kapak fotoğrafı, İtalyan Aldo Dorfani tarafından 1946 kışında çekilmiş.

...ve "Karaağaç Yolunda Kış", günümüz fotoğraf sanatçılarında ilham vermeye devam ediyor...



Enver Şengül



Behiç Günalan



Yavuz Göktaş

Behiç Günalan

50. yıl  
**VakıfBank**  
50 yıldır hizmetinizde

141. yıl  
Nesiller boyunca...

T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.  
GÜCÜNE ERİŞİLMEZ

# Biryađ

bu kadar mı  
güzel olur!

Trakya  
Birlik'tense  
olur.



## TRAKYA BIRLIK

[www.trakyabirlik.com.tr](http://www.trakyabirlik.com.tr)